

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Ι' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 13

ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

*«Ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν»
(Ἰακ, β', 26)*

Εἰς γέρων Σκώτος, ὅστις διὰ μιᾶς λέμβου μετέφερε ταξιδιώτας εἰς μίαν μικρὰν λίμνην τῆς Σκωτίας, εἶχε γράψει εἰς τὰ δύο κουπιά τὰς λέξεις «Πίστις— Ἔργα». Εἰς ταξιδιώτης ἠρώτησεν ἐκ περιεργείας τί σημαίνουν αἱ λέξεις αὗται. Ὁ γέρων ἀπήντησε: «Θὰ σοῦ ἐξηγήσω». Ἔλαβε τὸ ἐν κουπὶ καὶ ἤρχισε νὰ κωπηλατῆ. Ἡ λέμβος τότε διέγραψε κύκλους, χωρὶς νὰ προχωρῆ. Τὸ αὐτὸ συνέβη, ὅταν μετ' ὀλίγον ἐκωπηλάτει μόνον μὲ τὸ κουπὶ, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἡ λέξις « Ἔργα». Τέλος, ὅταν ἐκωπηλάτησε μὲ τὰ δύο κουπιά, ἡ λέμβος ἤρχισε νὰ προχωρῆ κανονικῶς.

Ὅτι εἶναι τὸ κουπὶ διὰ τὴν λέμβον, εἶναι ἀκριβῶς ἡ πίστις διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη εἶναι τὸ ὄργανον καὶ τὸ μέσον, μὲ τὸ ὁποῖον προσοικειούμεθα τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ Χριστός. Ἡ πίστις εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, διὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ ἀνθρωπίνη ὑπαρξις κανονικῶς εἰς τὴν ζωὴν. Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ αὐτό, ἡ πίστις πρέπει νὰ εἶναι ζῶσα, νὰ μετουσιωθῇ εἰς ἔργα, εἰς πράξιν καὶ ζωὴν.

Ἡ ἀληθὴς θρησκευτικὴ πίστις εἶναι μία ἀντίληψις καὶ πεποίθησις, ἡ ὁποία στηρίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῆς γνώσεως, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος, οὐχὶ ἐπὶ τῆς λογικῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πείρας. Ἡ πίστις εἶναι τρόπον τινὲ μία ἀπάντησις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν τὸ θεμελιῶδες κριτήριον τῆς γνώσεως εὐρίσκεται εἰς τὸ ὅτι ἡ σχετικὴ αὐτῆς βεβαιότης στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐρεύνης, τὸ θεμελιῶδες γνώρισμα τῆς πίστεως εἶναι τὸ ὅτι ἡ βεβαιότης περὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς στηρίζεται

ἐπὶ τοῦ θείου κύρους καὶ τῆς θείας αὐθεντίας. Κατὰ τὸν κλασσικὸν ὀρισμὸν τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς, «ἔστι πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων» (Ἑβρ. ια', 1). Ὡς διὰ τὸν Κολόμβον ἢ ἐλπίζομένη καὶ μὴ βλεπομένη γῆ, ἢ ἐκτεινομένη πέραν τοῦ ἀτρυγῆτου καὶ μυστηριώδους ὠκεανοῦ, ἦτο δι' αὐτὸν τόσον ἀληθινή καὶ ὑπαρκτή, ὥστε, «εἴτε εἰς τὴν μονὴν τῆς Ῥαβίδας, εἴτε εἰς τὴν Σαλαμάγκαν, εἴτε ἐμπρὸς εἰς τὸν Φερδινάνδον καὶ τὴν Ἰσαβέλλαν, εἴτε ἐπὶ τῆς ξηρᾶς βαδίζων, εἴτε εἰς τὴν ὑγρὰν ποντοπορῶν», ἔζη ἦδη καὶ ἐκινεῖτο ὀλόκληρος ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀνέπνεε τὸν ζεῖδωρον ἀέρα της, κατ' ἀνάλογον τρόπον καὶ ὁ πιστός, ἂν καὶ δὲν ἔχη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τὴν ἐλπίζομένην καὶ μὴ βλεπομένην οὐρανίαν πραγματικότητα, ἂν καὶ διαπορεῖται ἀκόμη ἐντὸς τοῦ μυστηριώδους ὠκεανοῦ τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ εἶναι τρόπον τινὰ ἄγνωστοι εἰς αὐτὸν αἱ ἄκται τῆς ἐπουρανίου Χαναάν, αὐτὸς ἐν τούτοις ἔχει τὸ μακάριον βίωμα τῆς οὐρανόου καὶ θείας πραγματικότητος. Ἡ πίστις εἶναι «ὀφθαλμὸς θεοδώρητος καὶ φωτιστικὸς τῶν ὑπερκοσμίων». «Ἡ πίστις διὰ τὸν κάτοχόν της, οἴοσδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι, ἔστω ἀμαθής, ἔστω παιδάριον, παρίσταται ὡς δᾶς φέγγουσα εἰς τὴν σκοτίαν του, ὡς ἥλιος διασκεδάζων τὰ νέφη τῆς ἀγνωσίας του, ὡς τηλεσκόπιον, δι' οὗ εἰς τὰ ἄδυστα καὶ ὑπερκόσμητα εἰσδύει».

Ἄλλ' ἡ πίστις, ὡς ἐσωτερικὸν βίωμα, δὲν εἶναι μόνον ἐσωτερικὴ πεποίθησις καὶ γνῶσις θεῶν ἀληθειῶν. Εἶναι καὶ δύναμις ὑπερφυῆς, ἢ ὅποια μετουσιοῦται εἰς πρᾶξιν καὶ ζωὴν. Δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν νόησιν, ἀλλ' αἰχμαλωτίζει καὶ τὴν καρδίαν καὶ κινητοποιεῖ τὴν βούλησιν. Ἡ ἄνευ ἔργων πίστις εἶναι νεκρά (Ἰακ. β', 20,26). Ἡ ζῶσα πίστις εἶναι συγχρόνως καὶ θάρρος, ζῆλος, φλόξ, θυρεός, θώραξ. «Εἶναι βακτηρία, ἐφ' ἧς στηρίζομεν τὰ ὑπότρομα μέλη, κατὰ τὸν Χρυσόστομον. Εἶναι ὁ μοχλός, διὰ τοῦ ὁποίου μετακινοῦνται εἰς τὰς καρδίας τῶν θαλασσῶν τὰ τῶν δυσχερειῶν ὄρη... Αὕτη εἶναι ἢ ἀναδεικνύουσα τὸν προφήτην, ἢ χρίουσα τὸν ἥρωα, ἢ πτερώνουσα τὸν ἀπόστολον, ἢ ἐμπνέουσα τὸν ἐπιστήμονα, ἢ νέους κόσμους διανοίγουσα εἰς τὸν ἐρευνητὴν, ἢ δι' ἀμιάντου ἀλείφουσα τὸν μάρτυρα, ὅπως

ἀντιμετωπίση ἐν ἀταραξίᾳ τοὺς τροχοὺς καὶ τὰς στρέβλας τοῦ μαρτυρίου...». Ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἐφηρμοσμένη πίστις. Ἡ διαγωγὴ ἑνὸς ἀνθρώπου, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἑμερσον, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς πίστεως του εἰς εἰκονογραφημένην ἔκδοσιν.

Καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκόμη τοῦ θανάτου ἡ πίστις ἀποδεικνύεται σπουδαιότατον στήριγμα. «Ἐὰν ἔχω πίστιν, γράφει ὁ Τόθ, δὲν θὰ κυριευθῶ ἀπὸ θλίψιν, ὅταν θὰ μὲ ἐγκαταλείβουν αἱ δυνάμεις μου καὶ ἡ ζωὴ θὰ ἐτοιμασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἀποκαμμένον σῶμά μου. Ὅχι! Τοῦναντίον θὰ σκεφθῶ, ὅτι τὸ ἐπίγειον σῶμά μου εἶναι ἕν βομβύκιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζεται νὰ ἔβγῃ στολισμένη μὲ τὰ ἑπτὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ τόξου ἡ ψυχὴ, διὰ νὰ πετάξῃ πρὸς τὴν αἰωνιότητα».

Ὁ στενὸς σύνδεσμος μεταξὺ πίστεως καὶ ζωῆς ἐξηγεῖ διατι πλείστοι, ζῶντες ἀνήθικον καὶ ἄτακτον βίον, καταντοῦν εἰς τὴν ἀπιστίαν, ἵνα ἀποφύγουν, τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως. Ὁ μέγας ῥῶσος λογοτέχνης Ντοστογιέφσκι εἰς τὸ ἔργον του «Οἱ δαιμονισμένοι», παρουσιάζει διαφόρους τύπους ἀθέων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἄπιστοι ἔνεκα ἐγωῖσμοῦ ἢ φιληδονίας. Ὡς ἐτόνισεν ὁ Κύριος, «τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράστων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ἰωάν. γ', 19-10). Κατὰ τὸν Λάϊμπητς, «ἂν ἡ γεωμετρία ἀντετίθετο εἰς τὰ πάθη μας, δὲν θὰ ἔλειπον ἄνθρωποι, ὅπως διαφιλονικήσουν τὴν θετικότητα τῶν ἀποδείξεων τῆς». Καὶ ὁ Φίχτε ἐτόνιζε: «Τὸ φιλοσοφικὸν μας σύστημα δὲν εἶναι συνήθως παρὰ ἡ ἱστορία τῆς καρδίας μας. Πᾶσα πεποιθήσις μου προέρχεται ἀπὸ αἰσθήματα τῆς καρδίας μου καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματός μου».

Ὅταν ἡ Λαῖς ἀντελήφθη τὰς πρώτας ῥυτίδας εἰς τὸ πρόσωπόν της, ἤρπασε μὲ θυμὸν τὸν καθρέπτην καὶ τὸν καθεθριμμάτισε. Οὕτω πολλοὶ θέλουν νὰ συντρίψουν τὸν καθρέπτην τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει τὰς ἠθικὰς ἀσχημίας. Ὅταν ἡ ἀχλὺς ἢ ὁ κονιορτὸς τῆς ἁμαρτίας σκοτιζῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, τότε οὔτε οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται εἰς

αὐτὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγάπην τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς.

Ὅθεν δὲν πρέπει ἡ ἡμιμάθεια ἢ ἡ ἀμαρτωλὴ ζωὴ νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκ τῆς πίστεως. Ἡ ζωὴ χωρὶς τὴν πίστιν οὐδόλως ἔχει νόημα. «Ὁ κόσμος χωρὶς ἥλιον, ἢ νύκτα χωρὶς ἄστρα, τὸ σῶμα χωρὶς ζωὴν, ὁ ὁδοιπόρος χωρὶς σκοπὸν, ὁ ἄνθρωπος χωρὶς πατρίδα, τὸ ὄρφανὸν χωρὶς γονεῖς, ἢ καρδιὰ χωρὶς εὐτυχίαν, ἰδοὺ τί εἶναι ἡ ψυχὴ, χωρὶς πίστιν».

«Ὁ Σταυρὸς» τοῦ Καλαὶ τῷ 1897 ἀνέφερον, ὅτι εἰς ἄθεος ἐκαυχᾶτο εἰς τὸ καφενεῖον, ὅτι κατῶρθωσεν ἐπὶ τέλους, μετὰ μακρὰς προσπαθείας, νὰ ἐκριζώσῃ ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς σύζυγου τοῦ τὴν πίστιν. Ὅλοι τὸν ἐχειροκρότησαν. Ὅταν ὁμως τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εὗρε κόσμον συγκεντρωμένον εἰς αὐτήν. Ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του ἦσαν νεκροί. Ἡ σύζυγός του εἶχεν ἀφήσει ἓν σημεῖωμα μετὰ τὰς λέξεις: «Ἐφ' ὅσον εἶχα τὴν πίστιν, ὑπέφερα ὅλες τὶς ἐναντιότητες τῆς ζωῆς μετὰ ὑπομονὴν καὶ γιὰ ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀπ' τὴν ἡμέραν, ποῦ ὁ σύζυγός μου μετὰ ἔκαμε νὰ χάσω τὴν πίστιν, εἶμαι ἀνεπαιθώτα δυστυχησμένη. Δὲν θέλω καὶ τὰ παιδιὰ μου νὰ εἶναι τὸ ἴδιο, γι' αὐτὸ πότισα τὸν ἑαυτό μου κι' αὐτὰ μετὰ δηλητήριον». Ἴδου τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τῆς πίστεως. Ναυαγὸς ἄνευ ἐλπίδος.

Ἀντιθέτως εὐτυχεῖς εἶναι ὅσοι ἀναπνέουν τὸν δροσερὸν καὶ ζεῖδωρον ἀέρα τῆς πίστεως, ὅσοι εἶναι πραγματικοὶ πιστοὶ, γνωρίζοντες τί πιστεύουν καὶ διατὶ τὸ πιστεύουν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

«Ἅγιοι Ἀνάργυροι καὶ θαυματουργοί, ἐπισκέψασθε τὰς ἀσθενείας ἡμῶν· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε ἡμῖν».

«Οἱ τὴν χάριν λαβόντες τῶν ἰαμάτων, ἐφαπλοῦτε τὴν ρῶσιν τοῖς ἐν ἀνάγκαις, Ἴατροὶ θαυματουργοὶ ἐνδοξοὶ· ἀλλὰ τῇ ὑμῶν ἐπισκέψει, καὶ τῶν πολεμίων τὰ θράση κατευνάσατε, τὸν κόσμον ἰώμενοι ἐν τοῖς θαύμασι».

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

Δημοσιεύομεν εὐρεΐαν περίληψιν τῆς ὁμιλίας τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος (ἐν Πεντέλῃ) Πρωτοσ. Χρυσοστόμου Γαλουῆ, κατὰ τὴν, ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῆς 13ης περιόδου, τελετῆν, (25-6-61), προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθητῶν κ. Θεοκλήτου.

«Ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος μὲ συγκίνησιν θὰ σταματήσῃ ἐνώπιον τῆς εὐλογημένης αὐτῆς πραγματικότητος, πὸν λέγεται «Πνευματικὸν Φροντιστήριον Κληρικῶν Ἑλλάδος». Ἀδιστάκτως πιστεύω, ὅτι εἶναι ἔ ρ γ ο ν Θεοῦ, τοῦ ὁποῖου ὄλοι ἡμεῖς ἀξιούμεθα νὰ χρηματίζωμεν διάκονοι. Εἰς τὸ ἐπιβλητικὸν περιβάλλον τῆς περισυλλογῆς λειτουργεῖ τὸ πνευματικὸν τοῦτο Φυτώριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκεται «τὸ ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα» τὸ ἱερατικόν, ἵνα κατὰ τὸν οὐρανοβάμωνα εἶπω (Β' Τιμ. 1,6).

Καὶ ἤδη λήγει ἡ 13η περίοδος τῶν ἐργασιῶν του, τῶν ἄχρι τοῦδε φοιτησάντων εἰς αὐτὸ ἀνελθόντων εἰς 386. Ἐκ περάτων τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος συγκεντρωθέντες οἱ προσφιλεῖς οὗτοι συμπρεσβύτεροι, κατὰ τὴν μεγάλην ὥραν τῆς Δημιουργίας, τὴν ἀνοιξιν, μέσα εἰς τὴν συγχορδίαν τῆς φύσεως, ἔζησαν ὡς μία οἰκογένεια. Ὅπως ἄλλοτε, πρὸ 15 περίπου αἰῶνων, οἱ δύο μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Βασίλειος καὶ Γρηγόριος, οἱ ὁποῖοι ἐσπούδασαν εἰς τὴν περιώνυμον τῶν Ἀθητῶν πόλιν καὶ τῶν ὁποῖων τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν εἶχον οὗτοι ὡς ἰδεῶδες. Θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβουν καὶ οἱ παρόντες ὅσα σχετικὰ ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ πρὸς τὸν Βασίλειον Ἐπιταφίῳ του λέγει: «Τὰ πάντα ἡμεν ἀλλήλοις κοινά, ὁμόστεγοι, ὁμοδίαιτοι, συμφνεῖς, τὸ ἐν βλέποντες, ἀεὶ τὸν πόθον συναύξοντες, θερμότερόν τε καὶ βεβαιότερον. Ἴσαι μὲν ἐλπίδες ἡγον ἡμᾶς, ... φθόνος δ' ἀπῆν, ζῆλος δ' ἐσπουδάζετο. Ἄγων δ' ἀμφοτέροις οὐχ ὅστις αὐτὸς τὸ πρωτεῖον ἔχοι, ἀλλ' ὅπως τῷ ἑτέρῳ παραχαρήσει· τὸ γὰρ ἀλλήλων εὐδόκιμον, ἴδιον ἐπιποιούμεθα. Μία μὲν ἐν ἀμφοτέροις ἐδόκει ψυχὴ δύο σώματα φέρουσα....». Εἰς ἀτμόσφαιραν Ὁρθοδόξου πνευματικότητος, τὴν ὁποίαν κατεβλήθη προσπάθεια νὰ τονώσωμεν διὰ παντὸς προσφόρον μέσον, ἔν τε τῷ Καθολικῷ τῆς σεβασμίας Μονῆς (ἐνθα ὄλως ἰδιαιτέρως ἐπεστή-

θη ἢ προσοχὴ πάντων εἰς τὸ « πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀποστρέφεισθαι » Α'. Τιμ. 3,15), ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ διδασκαλίας, εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εἰς τὸν περίβολον, παντοῦ καὶ παντοιοτρόπως: διὰ τῆς συμπροσευχῆς καὶ τῆς ἱερᾶς συμμελέτης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ· τῆς ὑποδειγματικῆς τελέσεως τῆς Θ. λειτουργίας μετὰ κριτικῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως εἰς τὸ Θ. κήρυγμα, ἧτις εἰσῆχθη ἀπὸ τῆς παρούσης σειρᾶς, διὰ τῆς συνεσιτιάσεως καὶ τῶν ἐλευθέρων συζητήσεων· διὰ τῶν κοινῶν περιπάτων εἰς τὰ πευκόφυτα δάση τῆς περιοχῆς καὶ τῶν ἐκδρομῶν πρὸς ἐπίσκεψιν Προσκνημάτων καὶ ἀρχαιολογικῶν χώρων· διὰ τῆς μουσικῆς τοῦ Κατηχ. Σχολεῖον καὶ τῆς προβολῆς μορφωτικῶν ταινιῶν· τῆς λύσεως ἀποριῶν καὶ τῶν διαλέξεων ὑπὸ διακεκριμένων Καθηγητῶν. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν τῆς μεσημβρινῆς καὶ ἑσπερινῆς συνεσιτιάσεως δὲν ἀφήκαμεν χωρὶς εὐκαιρίας οἰκοδομῆς διὰ τῆς ἐκ περιτροπῆς ἀναγνώσεως ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν μας ἐκλεκτῶν σελίδων διαφόρων συγγραμμάτων, εὐχαρίστως παρακολουθουμένων ὑπὸ πάντων, ὥστε νὰ δικαιολογῆται πλήρως ὁ χαρακτηρισμὸς, τὸν ὁποῖον ἔδωκαν εἰς τὴν ὅλην προσπάθειαν τοῦ Φροντιστηρίου μας οἱ γνωρίζαντες αὐτὴν ἐκ τοῦ πλησίον, ὅταν τὴν ὠνόμασαν « μ υ σ τ α γ ω γ ί α ν ».

Μὲ τὰ ἐφόδια ποὺ ἔλαβαν οἱ ἀγαπητοὶ σπουδασταὶ καὶ κατὰ-φορτοὶ ἀπὸ ἱερᾶς συγκινήσεως, θὰ ἐξορμήσουν πλέον ἀπὸ τὴν μοναστηριακὴν γαλήνην εἰς τὸ πολύβοον πέλαγος τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ διακονήσουν ὡς πολῦτιμοι κ ο ι ν ω ν ι κ ο ἰ πα ρ ά γ ο ν τ ε ς, λειτουργοὶ οὐ μόνον τοῦ Θεοσιαστηρίου, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας. Ὁρθῶς ἢ Ἐκκλησία ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς «κατ' ἐξοχὴν Κοινωνικὸν Ἰνστιτούτον», ὁ δὲ ἱερεὺς ὡς «κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὴ δύναμις» κατὰ τοὺς σημερινούς ἰδίᾳ καιροὺς τοὺς κρίσιμους καὶ σκληροὺς, μὲ τὴν πάλην τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν διασταύρωσιν τῶν κοινωνικῶν ρευμάτων.

*

Καὶ λοιπόν, προσφιλεῖς συμπρεσβύτεροι, ἡ στιγμή ἐπέστη! Μετ' ὀλίγον ἐγκαταλείπετε τὰ ἱερὰ αὐτὰ Σκηνώματα τῆς φιλοξένου Μονῆς, ὅπου ἐπὶ δίμηνον ἀνεστράφητε ἐν ἀγάπῃ πρὸς ἀλλήλους, διὰ νὰ ἀποδυθῆτε, ἀνανεωμένοι πνευματικῶς, εἰς ἓνα ἀγῶνα ἱερώτατον. Στρατιῶται τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μὲ τὴν φαρέτραν

σας πλήρη, ἡσχημένοι μάλιστα εἰς τὰ «νέα ὄπλα»—τὰ κατ' οὐσίαν ἀρχαῖα καὶ δοκιμασμένα—θὰ προστεθῆτε εἰς τὴν φάλαγγα τῶν σεμνῶν ἀγωνιστῶν τῆς, διὰ τὴν ἀποτελεσθῆ ὁ εὐλογημένος «Σ τ ρ α τ ὁ ς σ ω τ η ρ ί α ς» διὰ τὴν παραπαίουσαν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν συναντῶνται ὄλαι αἱ ἀντιθέσεις. Θὰ ἀποβῆτε σεῖς ἡ συνεκτικὴ δύναμις τῆς κοινωνίας, τοῦτ' αὐτὸ ἡ ψυχὴ τῆς ὄχι ἀπλοῦν διακοσμητικὸν στοιχεῖον. Μὲ ἐνθουσιασμὸν δημιουργικόν, μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸ ἔργον σας τὸ βαθὺ καὶ πολὺπλευρον. Ἡ κοινωνία σᾶς περιμένει. Νὰ φέρετε ἓνα μῆνυμα εἰς τὴν σύγχρονον κόσμον. Θὰ εἰσέλθετε εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Θὰ μεταφέρετε τὸν Χριστὸν εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Θὰ καταναγάσετε ὡς φ ὦ ς τὰ σκότη τῆς καὶ ὡς ἄ λ α ς θὰ προλάβετε τὴν σῆψιν τὴν κοινωνικὴν. Δὲν θὰ σταθῆτε μακρὰν τῆς συγχρόνου κοινωνίας. Δὲν θὰ μείνετε κολλημένοι εἰς τὴν Ὁρ. Πύλην, ἀναμένοντες νὰ ἔλθῃ πρὸς σᾶς ὁ λαός. Σεῖς θὰ σπεύσετε πρὸς τὸν λαόν. Ὁ λόγος σας θὰ πυρπολῆ, ἡ ζωὴ σας θὰ ἠλεκτριζῆ. Προσέξατε μόνον «μήπως ἄλλοις κηρύξαντες, αὐτοὶ ἀδόκιμοι γένησθε» (Α'. Κορ. 9,23). Δὲν θὰ ἀφομοιωθῆτε, ἀλλὰ θὰ ἀφομοιώσετε. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου προσπίπτουν καὶ εἰς τὸν βόρβορον, χωρὶς ὅμως νὰ μολύνωνται. Μείνατε ὅσον πρέπει κοντά, καὶ ὅσον πρέπει μακρὰν τοῦ «κόσμου». Μακρὰν τοῦ τ ρ ο π ι κ ῶ ς, ὄ χ ι τ ο π ι π ι κ ῶ ς. Καὶ τότε θὰ μεγαλοουργήσετε. Μὴ λησμονεῖτε ποτὲ τὴν ἐπιγραμματικὴν παρατήρησιν τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου: «Ἀρκεῖ εἰς ἄνθρωπος ζήλω πεπωρωμένος, ὀλόκληρον διορθώσασθαι δῆμον». Ἡ διέλευσίς σας ἐκ τοῦ πνευματικοῦ τούτου Κέντρου δημιουργεῖ ὑποχρεώσεις. Δὲν θὰ σᾶς συγχωρηθῆ ἀπραξία, ραστώνη καὶ στασιμότης πνευματικῆ. Ἐνθυμηθῆτε τὸν φοβερὸν συμβολισμόν τοῦ ἐπιτραχηλίου... Ἄς σᾶς συνέχῃ ἀδιαλείπτως ἡ Παύλειος συναίσθησις: «Ἐλλήσι τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί» (Ρωμ. 1,14) Ἴδετε: «αἱ χῶραι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη—ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι» (Ματθ. 9,37. Ἰω. 4,35) Αὐτὸς ὁ στεναγμὸς, ποὺ ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ στήθος τοῦ Κυρίου, ἅς εἶναι ἕναυλος εἰς τὰ ὄτα τῆς ψυχῆς σας. Καὶ σεῖς ἓνα π ὅ ν ο ν καὶ ἓνα π ὅ θ ο ν θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνεσθε μέσα σας. Πόνον διὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς κοινωνίας, καὶ πόθον διὰ τὴν πνευ-

ματικήν της κατάκτησιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ τὸ ἐπιτύχετε διὰ τῆς ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐπιστημοσύνη διεξαγωγῆς τοῦ ἱερωτάτου καὶ φιλανθρωποτάτου μυστηρίου τῆς ἰ. Ἐξομολογήσεως, τὸ ὁποῖον ὀρθῶς ἔχει χαρακτηρησθῆ ὡς «ὁ μωλὸς τῆς ἱερατικῆς διακονίας». Πρέπει νὰ καταστῆ καὶ πάλιν δι' ὑμῶν θεσμὸς ἐδεργερτικός διὰ τὴν κοινωνίαν, ἐν «κοινωνικὸν λοιμοκαθαρτήριον», ἐγγύησις κοινωνικῆς εὐθυμίας καὶ τάξεως· σεῖς δὲ ἐν εἶδος «ἠθικῆς ἀστυνομίας» διὰ τὴν κοινωνίαν. Θὰ προλαμβάνετε δράματα καὶ κοινωνικὰ νανάγια, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐτοιμάζετε τοὺς ἐργάτας τοῦ καλοῦ. Τὰ Ἐξομολογητήριά σας θὰ ἀποβοῦν ἐργαστήρια ἠθικῆς ἐξυγιάνσεως καὶ ἀνασυντάξεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας, τὴν ὁποίαν πρέπει, εἶναι καιρός νὰ κερδίσωμεν, πρὶν τὴν χάσωμεν διὰ παντός...

Ἐν κατακλειδί σᾶς εὐχομαι ὀλοφύχως: εὐδόωσιν τῶν εὐγενῶν πόθων καὶ δραματισμῶν σας. Ὁ ἦχος τῆς καμπάνας τοῦ Ναοῦ σας ἄς καλύπτῃ τὴν βοήν τῆς ταραχώδους ζωῆς τῆς κοινωνίας, αὐτῆς τῆς «σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης γενεᾶς» ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ζῶμεν. Καὶ ἡ δύναμις τῆς φωνῆς σας ἄς δονῇ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, πὸν ὁ Κύριος σᾶς ἐνεπιστεύθη.

Ἐμπρὸς δι' ἓνα ξεκίνημα, δι' ἓνα κόσμον καλλίτερον, χριστιανικώτερον, δηλ. εὐτυχέστερον!

Πρωτοσ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΙΛΑΟΥΡΗΣ

“ΤΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ,,

εἶναι τὸ περιοδικὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας. Ὅλον ἐν κερδίσει ἔδαφος χάρις εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ μεγάλην ποικιλίαν τῆς ὕλης του, καθὼς καὶ εἰς τὴν ὠραίαν καὶ καλλιτεχνικὴν του ἐμφάνισιν. Ἡ ἐτήσια πληρωμὴ παραμένει δραχ. 30. Συστήσατέ το σὲ κάθε σπίτι.

Ἐγγραφαί: Γραφεῖα Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασιού 1 (Μονὴ Πετράκη) Ἀθήναι ἢ στὸ Βιβλιοπωλεῖον μας Σταδίου—Δραγατσανίου 2 (Πλατεία Κλαυθμῶνος).

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἐρωτᾶται ἂν πρέπει νὰ ἐξομολογῆται ὁ Ἱερέυς. Εἶναι ἕνα θέμα πού πολύ λίγους ἀπό τοὺς ἀδελφούς ἀψηχόλησε. Οἱ πολλοί, τὸ σύνολο μᾶλλον, μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς μένουν μὲ τὴν ἐντύπωσι πὼς τέτοιο θέμα εἶναι ξένο πρὸς τὴν ιδιότητά τους. Γιατί, ὅπως λειτουργοῦν τόσες φορές τῆ βδομάδα χωρὶς νὰ νηστεοῦν, γιατί κά- νουν καὶ ἔκτακτες λειτουργίες, ἔτσι δὲν νομίζουν πὼς οἱ πνευματι- κοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἐξομολογοῦνται. Παπάδες εἶναι. Μυστήρια τελοῦν γιὰ τὸν ἁγιασμὸ καὶ τῆ σωτηρία τῶν λογικῶν τους προβάτων, σὲ ἄλλον παπᾶ θὰ πᾶνε νὰ ἐξομολογηθοῦν; Ποιὸς νὰ τὰ κούση αὐτό; Πού τὸ βρήκατε γραμμéνο; Ἄκουσε ἀδελφέ: Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἔπρεπεν ἐμεῖς οἱ παπάδες ν' ἀστράφτουμε ἀπὸ ἠθικὴ καθαρότητα τόσο σωματικῆ ὅσο καὶ ψυχικῆ. Ἐπρεπεν ὁ παπᾶς νὰ ἔχη ἰσάγγελον πολιτεία ὥστε στὸ πέρασμά του νὰ γονατίζουν καὶ τὰ ἄψυχα καὶ κατὰ τῆ Θεία Λειτουργία νὰ συμπάλ- λη μὲ τὸ χορὸ τῶν οὐρανίων Δυνάμεων ὅπως γινόταν μὲ τὸν Ἁ- γιον Σπυρίδωνα. «Καὶ ἐν τῷ μέλπειν τὰς ἀγίας σου εὐχὰς ἀγγέ- λους ἔσχες συλλειτουργοῦντας σοι ἱερώτατε». Ἄλλὰ τέτοιο πρᾶ- γμα δὲν ὑπάρχει οὔτε παρατηρεῖται. Μὲ τὸ νὰ ἱερωθῆ ἕνας χρι- στιανὸς καὶ νὰ ντυθῆ τῆ Χάρι τῆς Ἱερατείας δὲν ἀπέβαλε καὶ τὸ ὑλικό του σῶμα, οὔτε καὶ τὰς ὀρμάς του, οὔτε καὶ τὰς ἀνάγκας του καὶ τὰ ἄτακτα σκιρτήματα τῆς φύσεώς του. Δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν κόσμον. Δὲν ἐνεκρώθη πλήρως ὥστε ἡ ψυχὴ νὰ σύρῃ πει- θαρχημένο τὸ σῶμα ἐκεῖ πού αὐτὴ θέλει. Καὶ ὄχι μονάχα αὐτό, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ γάμο εὐρέθηκε σὲ γυναῖκα, σὲ παιδιὰ σὲ ἀνοιγμέ- να χρέη πού δὲν τὰ εἶχε πρὶν. Βρέθηκε σὲ ἀνάγκες, σὲ ἀρρώστειες σὲ θλίψεις, σὲ σκάνδαλα, σὲ πειρασμούς. Βρέθηκε σὲ ἀβλεψίματα, ἔκαμε παρατυπίες, σφάλματα, στὸ καθῆκόν του, δὲν κράτησε σὰν σύζυγος, σὰν πατέρας, σὰν ποιμένας τῆ θέσι του ψηλά κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Κυρίου. Ἡ ιδιότης του ἐπὶ πλεόν ὡς Ἱερέως ἐπολλαπλασίασε καὶ ἐδυνάμωσε περισσότερο τοὺς πειρασμούς. Καὶ ἐρωτᾶται: Ἐμεινεν ἄτρωτος; Ἀσφα- λῶς ὄχι. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ ἴδια πάντοτε καὶ ὅλους τοὺς προσβάλλει σὰν ἀρρώστεια. Ποτὲ δὲν ὑπεστηρίχθη πὼς ὁ γιατρὸς ἐπειδὴ ἔρχεται θεραπευτῆς τῶν ἄλλων εἶναι ἀπρόσ- βλητος ἀπὸ τὶς ἀρρώστειες πού θεραπεύει. Εἶναι ἄνθρωπος καὶ σὰν ἄνθρωπος ἀρρωσταίνει κι' αὐτὸς καὶ πεθαίνει. Δὲν ἐξαιρεῖται τοῦ Κανόνος. Καὶ ὁ παπᾶς ἄνθρωπος εἶναι. Ἀρρω- σταίνει ψυχικὰ καὶ μπορεῖ, ἂν δὲν ζητήσῃ θεραπεία, νὰ πεθάνῃ πνευματικᾶ. Καὶ εἶναι γνωστὸ πὼς πυκνότερα ἁμαρτάνει κανεὶς

παρά ἀρρωσταίνει σωματικά. Ἄν οἱ σωματικῆς ἀρρώστειας ἦσαν τόσο πυκνῆς ὅσο κι' οἱ ψυχικῆς, δὲν ἐπρόκειτο νὰ σηκωθοῦμε ποτὲ ἀπὸ τὸ κρεβάτι μας. Δεδομένης, λοιπόν, καὶ τῆς δικῆς μας ἀμαρτωλότητος, ἐπόμενον πῶς εἶναι πλάνη ἡ θεωρία πῶς ὁ παπᾶς δὲν ἔχει ἀνάγκη πνευματικοῦ νὰ ἐξομολογηθῇ. Τί τὰ θεὸς καὶ τὰ γυρεῦεις ἀδελφέ! Ἄς ρωτήσῃ ὁ καθένας μας τὴ συνείδησί του: Πηγαίνει τόσο ἀγνή καὶ καθαρὴ μπροστὰ στὸ ἅγιο Θυσιαστήριον; Ἄν γίνεται δεκτὴ ἡ Θυσία, γίνεται λόγος τῆς Ἱερωσύνης μας καὶ γιὰ τὸ σωσμὸ τῶν ψυχῶν ποὺ δὲν χρεωστοῦν τίποτε νὰ δεθοῦν στὸ κρεῖμα τὸ δικό μας. Κι' ἀφοῦ ἡ ἴδια μας συνείδησι φωνάζει ρωτᾶμε ἂν πρέπει νὰ ἐξομολογούμεθα; Ὁ Ἅγ. Κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει τὴν μετάληψιν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων σ' ὅλους, τοὺς παρευρισκομένους στὴ Θεία Λειτουργία Κληρικούς, αἰτιολογεῖται ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν Ζωναρᾶ καὶ καθορίζεται: «Ἐτοίμους αἰεὶ καὶ ἀξιους τῆς ἁγιασμάτων μεταλήψεως ὁ Κανὼν βούλεται εἶναι καὶ μάλιστα τοὺς Ἱερωμένους». Τοῦτο σημαίνει πῶς δὲν μπορεῖ νὰ κοινωνήσῃ ὁ Ἱερωμένος, ἂν δὲν εἶναι κεκαθαρμένος στὴ συνείδησι. Ἄλλ' ἡ κάθαρσις ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μετάνοια καὶ τὴν ἐξομολόγησι καὶ ὄχι μὲ τὰ τυπικά δι' ἁγίους καὶ ἀμαρτωλούς· «ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῶν ἀμαρτωλῶν». Κατὰ τὴν ὥραν τῆς Θυσίας «Χρὴ τὸν Ἱερωμένον ὡσπερ ἐν αὐτοῖς ἐστῶτα τοῖς Οὐρανοῖς, μεταξύ τῶν Δυνάμεων ἐκείνων, οὕτως εἶναι καθαρὸν». Καὶ νὰ ἔχη σωματικὴν καὶ ψυχικὴν καθαρότητα πού ἀπαιτεῖ ὁ ἴδιος ἀπὸ τοὺς ἄλλους πιστούς. Ἡ Ἱερωσύνη, ἀδελφέ, δὲν δίνει στὸν καθένα τὴν ἀμαρτωλὴ ἐλευθερία νὰ λειτουργῇ ὁ παπᾶς καὶ νὰ κοινωνῇ χωρὶς προετοιμασία. Καὶ προετοιμασία γιὰ τὸ Λειτουργῶ δὲν εἶναι νὰ μὴ βάλῃ τὸ βράδυ τίποτε στὸ στόμα του παρὰ νὰ πιῇ ἓνα τσαγάκι. Ἡ ὑπόθεσις εἶναι στὸ κέντρο τῆς συνειδήσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἀνοχή, δὲν ξεπλένεται μὲ τὸ τσαῖ, ἀλλὰ μὲ τὸ δάκρυ ποὺ ζητᾶς ἐσὺ ὁ παπᾶς νὰ χύσῃ ὁ ἐνορίτης σου μπροστὰ στὸ πετραχήλι τοῦ Πνευματικοῦ, προκειμένου νὰ κοινωνήσῃ. Καὶ ἔχει πολλὰ νὰ εἰπῇ ὁ ἔγγαμος στὸν Πνευματικὸ του Πατέρα, ποὺ κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Γιατί ὁ Ἱερεὺς θὰ ἐξομολογηθῇ σὰν ἄνθρωπος, σὰν παπᾶς, ἀλλὰ καὶ σὰν χριστιανὸς πρὸ τοῦ παπᾶ. Ἐπειτα σὰν σύζυγος καὶ σὰν πατέρας παιδιῶν. Σὰν λειτουργὸς ἔπειτα τοῦ Ὑψίστου. Διότι ἂν κατὰ τοὺς κανόνες τῶν Πατέρων «τὸ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμον, πολλῶ μᾶλλον ἐν Κληρικοῖς καταδικάζεσθαι» φανερόν πῶς ὁ εὐσυνείδητος Κληρικὸς οἰοῦντίποτε βαθμοῦ, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐξαιρεθῇ τοῦ κανόνος τῆς ἐξομολογήσεως. Καὶ δὲν εἶναι λόγος νὰ σὲ καλῇ, ἀδελφέ ὁ Δεσπότης σου καὶ νὰ σὲ ρωτᾶ γιὰ ἐντελῶς προσωπικό σου ζήτημα, γιατί γνωρίζεις κάλλιστα «ὅς ἂν ἐσθίῃ

τόν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρίμα ἐαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.» (Α' Κορ. ια', 26-30). Πού τὸ βρῆκες λοιπόν, ἀδελφέ, ἐσὺ γραμμένο πῶς σ' ἄνθρωπος, μὲ ἀδυναμίες καὶ σ' ἱερεὺς μπροστὰ στὴ θεία φωτιά, εἶσαι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσι νὰ ἐξομολογηθῆς στὸν Ἐπίσκοπό σου τὶς ἁμαρτίες σου; Ἄν δὲν μπορῆς στὸν Ἐπίσκοπο νὰ βρῆς ἕνα Γέροντα Πνευματικὸ νὰ τακτοποιηθῆς, γιὰ νὰ μὴ καῖς ἐσὺ καὶ τὸ σπίτι σου. Εἶναι φωτιά πού δὲν βλέπεις τὴν καταστροφή σου. Καλλίτερα νὰ τὴν ἐβλεπες ἐδῶ παρὰ μετὰ θάνατον. Πρόσεξε τὰ παραπάνω λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ θὰ σωφρονισθῆς καὶ σὺ καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι μας. Φυσικὰ στὴ ἐξομολόγησί σου δὲν θὰ κατεβῆς σὲ λεπτομέρειες, πού μολύνουν καὶ τ' αὐτιά τοῦ Πνευματικοῦ σου. Θὰ ἐπισημάνης τὰ ἁμαρτήματά σου, θὰ ἀηδιάσης μπροστὰ σ' αὐτά, θὰ τὰ βάλῃς στὸ τσουβάλι τῆς μετανοίας σου καὶ θὰ τὰ φέρῃς μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ Πνευματικοῦ σου νὰ τὰ κάψῃς γιὰ πάντα. Ἔτσι καθαρὸς στὴ συνείδησι θὰ μπορῆς μὲ παρησία ν' ἀτενίξεις τὸν Ἐσταυρωμένον. Ἄλλ' ἂν καὶ σὺ πού μὲ διαβάξῃς τώρα εἶσαι Πνευματικὸς καὶ μ' ἐρωτᾷς, ρώτα πρῶτα τὴ συνείδησί σου. Αὐτὴ ἂν εἶναι βαρεῖα ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖς νὰ σταθῆς λεπτό. Θὰ τρέξῃς σὲ ἄλλο Πνευματικὸ. Ἐγὼ προτιμῶ τὸν Ἀρχιερέα. Ἀλλοιῶς, ζήτησε μιὰ ἄδεια, πήγαινε σ' ἕναν ἀσκητὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἐκεῖ κάμε τὸ χρέος σου· στὴν ἴδια σου τὴν ψυχὴ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ δέχεσαι λογισμοὺς τῶν ἄλλων ἂν σὺ ὁ ἴδιος ἐνοχλῆσαι ἀπὸ λογισμοὺς καὶ μάλιστα ἀπὸ ὀδυνηρὰ κεντήματα στὴν καρδιά σου ἀπὸ τὴν ἴδια σου τὴν συνείδησι εἴτε εἶσαι ἔγγαμος εἴτε εἶσαι ἄγαμος. Ἔτσι ἐκτὸς τῆς ψυχικῆς σου ὠφελείας, θὰ δώσης καὶ τὸ καλὸ παράδειγμα στὰ παιδιὰ σου, τὰ ὅποια θ' ἀκολουθήσουν τὸν πατέρα τους στὴν ὠραία καὶ σωτήριο ταύτην τακτικὴ. Θὰ συσχεθοῦν φόβῳ ὅταν πληροφορηθοῦν στὰ πράγματα· ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐξομολογεῖται. Ἐμένα μοῦ ἐθεμελίωσε τὴν καλὴν ἀρχὴ ἀπὸ τότε πού ὁ Πνευματικὸς μου μοῦ ἐγνώρισε τὸν δικόν του Πνευματικὸ. «Θεέ μου» εἶπα «πόσο λεπτὴ εἶναι ἡ θέσις τοῦ παπᾶ». Ἐὰν ὁ ἱερεὺς εἶχε τὴν καλὴ συνήθεια νὰ παρακολουθῆ τὸν ἑαυτό του στὶς σκέψεις του, στὰ λόγια του, τὶς πράξεις του, ἀσφαλῶς θὰ ἦταν πνευματικώτερος καὶ τὰ παιδιὰ του μὲ τὴ μάννα τους τὴν παπαδιά θ' ἀποτελοῦσαν μιὰ περδικοφυλίτσα πνευματικὴ, ἡνωμένη ἀδιάσπαστα, μὲ ἀνώτερα θεϊκὰ λαλήματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ «ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΝ»
ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ
ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ

Συχνά, με τή φαντασία του,
μεγαλώνει ὁ ἄνθρωπος τὰ δεινά του.

Ταλαίπωρος πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος! Δέν φθάνουν οἱ στενοχώριες καί ἡ θλίψη πού δοκιμάζει ἀπό τίς διάφορες συμφορές, πού πραγματικά τόν ἀνεμοδέρνουν· ἀλλά θλίβεται καί πάσχει καί ὑποφέρει κι' ἀπό τὰ κακά, πού τὰ πλάττει καί τ' ἀνατυπώνει με τή φαντασία του; πού τὰ ὑποπτεύεται σάν πραγματικά, καί πού τὰ προκαλεῖ με τήν ὀλιγοψυχία του, χωρὶς νάχουμε στήν πραγματικότητα οὔτε ἴχνος ἀλήθειας!

Ἀκούσατε τὸν γηραλέο Ἰακώβ, πὼς μοιρολογᾷ καί πὼς κλαμουριάζεται, μιλώντας πρὸς τὰ παιδιὰ του. «Ἐχασα τὸν Ἰωσήφ... Ἐχασα τὸν Συμεὼν... Καί τώρα ζητᾶτε νὰ μοῦ πάρετε καί τὸν Βενιαμίν... Ἐπάνω μου ἐπέσανε ὅλα αὐτὰ τὰ κακά» (Γεν. ββ'. 36).

Φθάνουν τὰ λόγια αὐτά, λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιὰ νὰ φανερώσουνε τὸν πόνο πού ἐθέριζε τὰ πατρικά του σπλάγχνα. Νὰ πληγές! λέω ἐγώ, πού τὸν ἐπλή-

πρῶτο καί δυνατώτερο κήρυγμα γιὰ τ' αὐτιὰ τῆς ἐνορίας σου. ἀλλὰ κι' ἕνα δικό σου ψυχικὸ ξεκούρασμα. Ὁ σεβασμὸς τοῦ ποιμνίου σου θὰ διπλασιασθῇ, ἡ ἀγάπη του θὰ ἐκδηλώνεται παντοιοτρόπως κι' οἱ πολλαπλές σου ὠφέλειες θὰ εἶναι φανερές. Ἐτσι, με τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καί τὴν συμπαραστάσι τῶν λογικῶν σου προβάτων θὰ κάμης θαύματα στήν ἐνορία σου καί δὲν θὰ εἶσαι ὁ πεζὸς καί ὁ ἰδιότροπος κακὸς νοικοκυράκος στὸ χωριό σου, ὅπως οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ μιὰ ἀξιοσέβαστος προσωπικότης, ξεχωρισμένη ἀπὸ τὸν «κόσμο».

Τώρα μπορεῖ ἕνας παπᾶς νὰ ἐξομολογῇ στήν ἐνορία του; Ἄς ποῦμε λίγα λόγια καί γι' αὐτό.

Με ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

γωναν κακάκαρδα· πού τις ἐγεννοῦσαν ὅμως μιὰ ὑποψία μονάχα, κι' ἕνας ἀπλὸς φόβος! Κλαῖς, καλέ μου Πατριάρχη, τὸν Ἰωσήφ σὰν χαμένο ὀριστικὰ καὶ σὰν πεθαμένο. «Ὁ Ἰωσήφ δὲν ὑπάρχει πειά». Ἄλλὰ ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ κυβερνᾷ ἐπιδέξια, καὶ εἶναι σὰν δεῦτερος αὐτὸς Βασιληᾶς τῆς Αἰγύπτου. Κλαῖς καὶ δέρνεσαι γιὰ τὸν Συμεών· «Πάει, ἐχάθηκεν ὁ Συμεών»· ἀλλὰ ὁ Συμεών ζῆ· καὶ βρίσκεται κοντὰ στὸν ἀδελφό του· καὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε κίνδυνο· καὶ σῶος, καὶ σὲ ἀσφάλεια, καὶ σὲ ἄνεση. Κλαῖς γι' αὐτὰ ὅλα καὶ θρηνηλογᾷς· «Θὰ μοῦ πάρετε καὶ τὸν Βενιαμίν»; Ἄλλὰ ὁ Βενιαμίν, ὅταν θὰ φθάσῃ ἐκεῖ, θ' ἀναγνωρίσῃ τὸν ὁμομήτριον ἀδελφό του· καὶ θὰ γίνῃ ὁ πρόδρομος καὶ τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας, καὶ τῶν παιδιῶν σου, καὶ τοῦ σπιτιοῦ σου, κι' ὅλων τῶν δικῶν σου ἀνθρώπων!

Ἄδικα λοιπὸν καταθλίβεις τὴν ψυχὴ σου. Ἄδικα σπαράζεις τὰ σωθικά σου καὶ ταλαιπωρεῖς τὸ πνεῦμά σου, λογιάζοντας σὰν πραγματικὲς ἀνυπόστατες καὶ ἀνύπαρκτες συμφορές.

Μάταια καταστενοχωριέσαι γιὰ πράγματα, πού ἂν ἤξερες γι' αὐτὰ τὴν ἀλήθεια, θάπρεπε νὰ χαίρεσαι· καὶ νὰ σκιρτᾷ ἀπὸ τὴν ἀγαλλίασιν ἢ καρδιά σου· κι' ὄχι νὰ πλαντᾷ καὶ ν' ἀδημονῆ ἡ ψυχὴ σου.

Πάψε λοιπὸν τὴ θλιβερὴ καὶ πικρὴν αὐτὴ θρηνηλογία σου· «Ἐχασα τὸν Ἰωσήφ... Ἐχασα τὸν Συμεών... Καὶ θέλετε νὰ μοῦ πάρετε καὶ τὸν Βενιαμίν;» Μάθε πῶς καὶ ὁ Ἰωσήφ ὑπάρχει. Καὶ ὁ Συμεών ζῆ. Καὶ ὁ Βενιαμίν εἶναι κοντὰ σου.

Ὁ γέροντας ὅμως δὲν φαρμακώνεται καὶ δὲν θρηνηλογᾷ μονάχα γιὰ κακά, πού ἐνῶ εἶναι ἀνύπαρκτα, αὐτὸς τὰ λογιάζει σὰν ἀληθινά, ἀλλ' αὐτός, μὲ τὴ φαντασία του, προλαβαίνει κι' ἄλλα, πού βέβαια δὲν ἔχουνε ὑπόσταση κι' οὔτε καὶ τοῦ συνέβηκαν· ἀλλὰ τὰ λογαριάζει σὰν ἐνδεχόμενα καὶ δυνατά, γιὰτὶμποροῦν νὰ ἐπακολουθήσουνε κι' αὐτά.

Ἀκούσατέ τον. Ὁ Ἰωσήφ, λέει, ἀπέθανε. Μὰ εἶναι ἐνδεχόμενον ν' ἀρρωστήσῃ στὸ δρόμο κι' ὁ Βενιαμὴν ἀπὸ τὸν κόπο τοῦ ταξιδιοῦ καὶ τῆς ὁδοιπορίας· κι' ἂν ἀρρωστήσῃ, μπορεῖ κι' αὐτὸς νὰ πεθάνῃ, ὅπως ὁ Ἰωσήφ· καὶ τότες—ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονό μου! θὰ μὲ κατεβάσετε στὸν τάφο, καταφαρμακωμένον ἀπὸ τὴν πίκρα! Αὐτὸ ἦτανε τὸ δεύτερο μοιρολόγι του, ὕστερα ἀπὸ τὸ πρῶτο ἐκεῖνο ποῦ προηγήθηκε· «Ὁ ἀδελφός του, λέει, ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε· κι' αὐτὸς μονάχα μούχει ἀπομείνει ὁ Βενιαμὴν· καὶ τώρα θὰ μοῦ κακοπαθήσῃ στὸ δρόμο ποῦ θὰ κάνετε· καὶ τὰ γηρατιά μου θὰ μοῦ τὰ κατεβάσετε καταφαρμακωμένα στὸν Ἄδη» (Γεν. μδ', 20).

Αὐτὰ βέβαια δὲν ἦτανε ἀδύνατα. Στὴν πραγματικότητα ὅμως, ὅχι μονάχα δὲν ἦσαν, ἀλλὰ συνέβηκαν κι' ὅπως διόλου τ' ἀντίθετα. Γιατὶ κι' ὁ ἓνας κι' ὁ ἄλλος, δηλαδή καὶ ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Ἰακώβ, καὶ ζοῦνε καὶ θὰ ζήσουν ἀκόμη πολὺν καιρόν. Ἀλλὰ ὁ γεροπατέρας, μὲ τὸ νὰ συλλογίζεται τ' ἀνύπαρκτα σὰν ὑπαρκτά· κι' αὐτὰ ποῦ ἦσαν ἐδεχόμενα καὶ δυνατά, σὰν νάτανε ἀναπόφευκτα, κλαίει ἀπαρηγόρητα καὶ τὰ δύο του παιδιά. Τὸ μὲν ἓνα σὰν ἀποθαμμένο, μολονότι ὑπάρχει καὶ ζῆ τὸ δὲ ἄλλο σὰν μελλοθάνατο, ἂν τυχὸν ἀρρωστήσῃ ἀπὸ τὸν κόπο τῆς ὁδοιπορίας· ἂν καὶ θὰ φθάσῃ κι' αὐτὸ στὴν Αἴγυπτο, κατάγερο καὶ θὰ ζήσῃ ἀκόμη πολλὰ χρόνια!

Τί νὰ εἰπῆ κανεὶς; Δὲν εἶναι φανερὸ πὼς ὁ ταλαίπωρος καὶ δυστυχισμένος ἄνθρωπος μονάχος ἀρχιτεκτονεῖ τὴ δυστυχία του; σὰν νὰ σπουδάζῃ καὶ σὰν σὰ φιλοτιμιέται νὰ πληθαίνει τὰ πάθη του ὁ ἴδιος, νὰ βαρραίνει τις συμφορές του, καὶ νὰ κἀνῃ ἀσήκωτη τὴ θλίψη του;

Ἡ βία τῆς πείνας εἶναι ἀκαταμάχητη.

Δὲν ἦτανε τρόπος νὰ καταπεισθῇ ὁ Ἰακώβ, στὸ νὰ στείλῃ τὸν Βενιαμὴν—πού ἦτανε ἀπὸ τὰ παιδιὰ του ὁ μικρότερος—στὴν Αἴγυπτο, ὅπως του παρακινουῖσαν καὶ τὸν ἐπρότρεπαν οἱ ἄλλοι του γιοί.

Καὶ μολονότι ἤξερε, πῶς ἐκεῖ ἐκρατούσανε, σὰν ὄμηρο, τὸν ἄλλο του γιό τὸν Συμεών, καὶ σὰν εἶδαν ἐνέχυρο γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Βενιαμὴν, ἐπροτιμοῦσεν ὅμως ὁ γέροντας ν' ἀφήσῃ τὸν Συμεών σκλάβο, σὰν ἀνδράποδο στὴν Αἴγυπτο, καὶ νὰ μὴν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν κόλπο του τὸν Βενιαμὴν, πού ἦτανε τὸ παιδί τῶν γηρατειῶν του καὶ τὸν εἶχε γεννήσει ἀπὸ τὴν ὑπερρηγαμένη του Ραχὴλ. Γιατί, ὅπως κατόπιν ἔλεγεν ἓνα ἄλλο ἀπὸ τὰ παιδιὰ του ὁ Ἰούδας «ἡ ψυχὴ του ἐκρεμιότανε ἀπὸ τὴ ζωὴ του» (Γεν. μδ' 30). Ἄλλ' ὅταν τοὺς ἔλειψαν τὰ τρόφιμα καὶ τὸ σπιτικό του καὶ οἱ πολυάριθμοι σύνοικοι τοῦ Ἰακώβ ἀπόφαγαν τὸ σιτάρι πούχανε φέρεи ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, τί θὰ κανε τότε; Στὰ στερνά, θέλοντας καὶ μὴ, ἐξαπόστειλε καὶ τὸ Βενιαμὴν μαζί με τ' ἄλλα του παιδιὰ «Πάρετε καὶ τὸν ἀδελφὸ σας, καὶ σηκωθῆτε νὰ πᾶτε πρὸς τὸν ἄνθρωπο» (Γεν. μγ, 13).

Ἐκεῖ πού ἐνωμένες οἱ προτροπὲς καὶ ὅλα μαζί τὰ παρακάλια τῶν ἄλλων του παιδιῶν δὲν κατώρθωσαν νὰ τὸ ἐπιτύχουν, οὔτε καὶ τοῦ Ρουήν, οἱ ἐπίμονες καὶ καταπιστικὲς ὑποσχέσεις ἔφεραν ἀποτέλεσμα, τὸ ἐπέτυχεν ἡ πείνα. Στὸ λιμό, οὔτε καὶ τῶν πλειὸ φιλόστοργων γονηῶν τὰ σπλάγχνα δὲν ἀντέχουν καὶ μνημονεύονται μαννάδες, πού ἀπὸ τὴν ἀκατανίκητη πίεση τῆς πείνας, κατέφαγαν ἀνελέητα καὶ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ τους.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἐπ' εὐκαιρία μιᾶς ἑορτῆς

Ο ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟ ΦΕΡΙΚΙΟΪ Ἡ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΝΟΣ ΤΡΑΓΙΚΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ

Ἀκλόνητον τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα

Εἶναι ἐποχῆς καὶ στιγμῆς πού τὸ Βυζάντιο σέρνει τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν μας κοντὰ στὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν του. Ἡ θρησκευτικὴ ἰδίως ζωὴ του δημιουργεῖ γύρω μας μιὰ ἀτμόσφαιρα κάτω ἀπὸ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ἓνα δυνατὸ ἑλληνικὸ καὶ χριστιανικὸ παλμό. Μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα συνθέτει ἡ ἀνάμνησίς μας μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου ἀναφέρει δύο, μεγάλους ναοὺς, πού ὑπῆρξαν σύμβολα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ ἁγία Σοφία ὑπῆρξε ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ναοὺς αὐτοὺς. Τὸν περιέβαλε ἡ αἴγλη ἑνὸς θρύλου καὶ μιᾶς ὠραίας παραδόσεως πού ἦταν ἴσως ἓνα κρᾶμα παραμυθιοῦ καὶ ἀναμφισβήτητης πραγματικότητος καὶ τὸν ἀνύψωσε σὲ ἰδεῶδες καὶ σὲ παλμό. Καμμιά ἄλλη ἐκκλησία στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων δὲν ἐτιμήθη στὴν Πόλιν μετὰ τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας αὐτῆς τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἦταν ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν δύο αὐτῆς ἐκκλησίαν. Ἐπαυσε ὁμως καὶ αὐτὴ νὰ εἶναι χριστιανικὴ ἐκκλησία μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς Πόλης. Μετὰ παρέλευσιν χρόνων πολλῶν μετὰ τὸ ὄνομα τῶν πανευφύμων ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τοῦ Κυρίου ἐτιμήθηκε μιὰ ἀπὸ τὴν νεώτερες ἐκκλησίας τῆς Πόλης. Ἐκεῖ πού τελείωναν τὰ παγχιριστιανικὰ τὴν παλαιότερη ἐποχὴ Ταταῦλα — τὸ σημερινὸν Κουρτουλοῦς—στὴν μεθόριον τῆς τελευταίας αὐτῆς περιοχῆς καὶ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Σταυροδρομίου μετὰ τὸν διεθνή πληθυσμό, πίσω ἀπὸ τὸ πολυθόρυβον Παγκάλτι καὶ στὸ βάθος πού ἀρχίζει μιὰ ἐξοχικὴ ἀραιοκατοικημένη ἑκτασίς ἀπλώνεται ἡ περιοχὴ τοῦ Φερίκιοι. Ἀθόρυβον τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς της. Οἱ κάτοικοι της Ἑλληνες καὶ Ἀρμένιοι καὶ ἀρμενοκαθολικοί. Μερικοὶ λεβαντίνοι καθολικοὶ καὶ ἀρκετοὶ Τοῦρκοι τότε. Φιλοπρόδοσος καθὼς πάντοτε καὶ παντοῦ τὸ ὁμογενὲς στοιχεῖον καὶ στὴν συνοικίαν αὐτήν. Ἡ ἐκκλησία της τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἦταν τὸ καύχημα τῶν ὁμογενῶν ἐνοριτῶν της. Καὶ τὸ ὄνομά της ἦταν συνυφασμένο μετὰ ὀλόκληρον τὴν περιοχὴν τοῦ Φερίκιοι. Ὁργανωμένη ἡ ἐνορία καὶ ἡ ἐκκλησία μικρὴ ἴσως ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς ἄλλας ἐκκλησίας τῆς Πόλης ἦταν πάντοτε ἀσπροβαμμένη ὀλοκάθαρη καὶ περιποιημένη. Χαμηλὸ τὸ καμπανα-

ριό της ὕψωνε ὡς τόσο μιὰ συγκινητική ποίησι ὅταν ἐσήμαναν οἱ καμπάνες του. Δύο προϊστάμενοι πού ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τῆς ἐνορίας αὐτῆς ὁ Ἰωβιανὸς Λαυρακάς πού συνέχισε τὸ ἱερατικόν του στάδιο ἀργότερα στὴν Ἀμερική, ἔπου καὶ ἀπέθανε καὶ ὁ Γεράσιμος Καλοκαιρινός, Τιτουλάριος ἐπίσκοπος Παμφύλου ἀρχιερατικός ἐπίτροπος στὴν ἐκκλησία τοῦ Μπαλουκλιού—Ζωοδόχου Πηγῆς—ἐδημιούργησαν μιὰ παράδοσι χρηστῆς καὶ ἀποδοτικῆς ἐργασίας καὶ ἱερατικῆς σταδιοδρομίας. Ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων δὲν ἔπαυσε νὰ προκαλῆ τὴν συμπάθεια καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πάντοτε τῆς ὁμογενείας τῆς Πόλης.

Συνδέεται ἀκόμη ἡ νεωτέρα σχετικῶς ἱστορία της, μὲ τὴν φοβερὴ θεομηνία πού συνεκλόνησε καὶ ἐρήμωσε μεγάλο μέρος τῆς Πόλης τὸ 1894. Διήμερος ἡ ἑορτὴ πάντοτε τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τοῦ Φερίκιου ἀρχίζει πάντοτε ἀπὸ τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς τῶν κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου. Τὴν παραμονὴν αὐτὴν τῆς ἑορτῆς τὸν Ἰούνιο τοῦ 1894, ὅσοι ἔζησαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη θὰ ἀναπολοῦν τὸν φοβερὸ σεισμὸ πού συνεκλόνησε τὴν Πόλη τὶς πρῶτες ὥρες τοῦ ἀπογεύματος τῆς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς τῶν δύο κορυφαίων διδασκάλων καὶ μαθητῶν. Ἐνα πλῆθος κόσμου ἀρχισε ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ἀκόμη νὰ κατευθύνεται εὐλαβικά ἀπὸ κάθε γωνία τῆς χριστιανικῆς βασιλίδος πρὸς τὸ Φερίκιον γιὰ τὸ διήμερο πανηγύρι τοῦ ναοῦ του ὅταν ἔξαφνα ἀπλώθηκε ἡ νύχτα ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καλοκαιριοῦ καὶ γιὰ μιὰ στιγμή αἰσθάνθηκαν ὅλοι πῶς ἄλλαξε ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου. Ἀκούσθηκε βαρὺς καὶ ὑποχθόνιος μυκηθμός, ἀγρίεψαν τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως· ὑψώθηκαν ἀπειλητικὰ τὰ κύματα τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος καὶ μὴ πυκνὴ ἀποπνευκτικὴ ἀχλὺς ἐκάλυψε τὸ σύμπαν. Καὶ πρὶν συνέλθῃ ὁ κόσμος καὶ ἀντιληφθῆ τὰ συμβαίνοντα ἕνα δυνατὸς σεισμὸς συνεκλόνησε τὴν Πόλη καὶ ἐπροκάλεσε τὴν καταστροφὴ καὶ τὸν πανικό. Ἡ τραγικὴ αὐτὴ ἡμέρα παρέμεινε ἔκτοτε συνδεδεμένη μὲ τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τῆς ἐκκλησίας τοῦ Φερίκιου πού δὲν ἔπαυσε νὰ τιμᾶται καὶ νὰ ἀποτελῆ προσκύνημα.

Παλαιότερα ὅπου ἡ θρησκευτικὴ ἐκδήλωσις εἶχεν εὐρύτερη ἂν μὴ ἀπόλυτη ἐλευθερία ἐτελεῖτο λιτανεῖα μὲ περιφορὰ τῶν εἰκόνων σὲ ὅλες τὶς γειτονιὰς τῆς περιοχῆς. Σημαιοστόλιστο ὀλόκληρο τὸ Φερίκιον. Καὶ μετεῖχε στὴν ἑορτασμὸ καὶ στὴν πανηγυρικὴ λιτανεῖα ὀλόκληρος ὁ πλῆθυσμός ἀδιακρίτως δόγματος καὶ αἱρέσεως. Χτυποῦσαν οἱ καμπάνες τῆς ἀρμενικῆς καὶ ἀρμενοκαθολικῆς ἐκκλησίας καὶ στὴν πόρτα τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἀνέμενε τὴν περιφορὰ τῶν εἰκόνων, ντυμένος μὲ τὰ χρυσᾶ ἄμφιά του ὁ κλῆρος τῶν μονοφυ-

σιτών ἐνισχυμένος καὶ ἀπὸ ἱερεῖς πού ἔστειλαν ἡ ἄρμενικὴ ἐκκλησία τοῦ Σουρῶ Ἀγκὸπ καὶ τὸ ἄρμενοκαθολικὸ Πατριαρχεῖο τοῦ Σαϊκς-Ἀγάτς τοῦ Πέραν. Ἡ λιτανεῖα αὐτὴ εἰς ἀνάμνησι τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τῆς ἡμέρας αὐτῆς τοῦ 1894 καὶ εἰς δόξαν καὶ εὐχαριστίαν στοὺς ἀγίους ἀποστόλους πού διέσωσαν τὴν βασιλίδα ἀπὸ μεγαλύτερη συμφορὰ, ἦταν ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες πού ἐγίνοντο στὶς χριστιανικὲς περιοχὲς τὰ παλαιότερα προπολεμικὰ χρόνια. Δὲν ἔλειπε καὶ ἡ πανηγυρικὴ μορφή πού ἐλάμβανε ἡ περιοχὴ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων μὲ τὴν συγκέντρωσι τῶν ὁμογενῶν μικροπωλητῶν γυρολόγων, μὲ τὶς κούνιες πού ἐστήνοντο, μὲ τὰ ἀλογάκια πού ἐγύριζαν μὲ τοὺς τοιχοδωκτικούς τύπους πού περιέφεραν τὰ λευκὰ ποντίκια, τὰ περιστέρια καὶ τοὺς κολυμβητὰς τοῦ Καρτεσίου—τὸν Σπέντσο, τοῦ Μαβιλῆ καὶ τοῦ Ἀράπογλου—γιὰ νὰ ποῦν ὅλα μὲ δυὸ τρεῖς δεκάρες τὴν τύχη καὶ τὸ μέλλον των ἀφελῶν ἑορταστῶν. Τὸ ὁμογενὲς στοιχεῖο πού εἶχε ὀργανωμένο καὶ τὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν φιλανθρωπικὴ του ἐκδήλωσι ἀραιώθηκε μὲ τὶς καινούργιες συνθήκες πού ἐδημιούργησε ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος. Ἐπεκράτησε ὁ ἄρμενικὸς πληθυσμὸς στὸν ὁποῖον εἰσέδυσε καὶ μέγα μέρος τουρκικοῦ στοιχείου. Ἡ ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων δὲν ἔπαυσε ὡς τόσο νὰ παραμένῃ τὸ προσκύνημα τῶν ὁμογενῶν. Ἡ προστασία τῶν ἀγίων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἀπλώνει πάντα τὴν πνοή καὶ τὴν σκέπη τῆς. Ἡ μισοχριστιανικὴ ἀγριότης τῆς φθινοπωρινῆς νύχτας τοῦ 1955 ἔπληξε καὶ τὴν ἐκκλησία αὐτὴν τοῦ Φερίκιοι. Ἡ ρωμαντικὴ ὁμορφιά τῆς μετεβλήθηκε σὲ ἐρείπια καθὼς συνέβη σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς ἐκκλησίαι τῆς χριστιανικῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Ἡ ψυχὴ τῆς παρέμεινε ἀκλόνητος, συνδεδεμένη μὲ τὴν ψυχὴ τῶν ἀγίων τῆς. Ἐπάνω στὰ ἐρείπια ἐκτίσθηκε μιὰ ἄλλη ἐκκλησία πρὸς τιμὴν πάντοτε τῶν πανευφήμων ἀγίων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τὶς ἡμέρες αὐτὲς τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ καθ' ὄν χρόνον εἰς τὸν ἱερὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τὴν Πνύκα τελεῖται ὁ πανηγυρικός ἐσπερινὸς εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κορυφαίου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς τότε Ἀθήνας, ἡ σκέψις μας εὐλαβικὰ κατευθύνεται πρὸς τὴν μικρὰν αὐτὴν συνοικίαν τοῦ Φερίκιοι μὲ τὸν ἑορτάζοντα ναόν τῆς. Τελεῖ ἓνα νοερὸ μνημόσυνο καὶ ἡ ἑλληνικὴ καρδιά αἰσθάνονται ἓνα δυνατὸ ρίγος καὶ ἓνα ἱερὸ παλμό.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΑΥΜΑΤΑ

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΑΡΙΝΗΣ

Εἰς τὸ χωρίον Καταβατὴ τῆς Νήσου Σίφνου ἐγεννήθη τὴν 16ην Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ ἔτους 1960 ἄρρεν τέκνον, τοῦ Γεωργίου Ξανθάκη καὶ τῆς Μαρίας, τὸ γένος Νικ. Παπαγγελέττου.

Τὸν τοκετὸν παρηκολούθει ἡ ἐπιστήμων μαῖα κ. Φλόρα Κόμη—Κορρέ. Ὁ τοκετὸς ἦτο φυσιολογικώτατος· πλὴν ὅμως τὸ βρέφος ἐγεννήθη ἐλαττωματικὸν εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα. Ἡ κνήμη του, ἀπὸ τοῦ γόνατος ἕως τὸν σφυρὸν (ἀστράγαλον), ἦτο κυρτωμένη πρὸς τὰ ἔσω· τὸ πέλμα ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἄνω· καὶ τὰ δάκτυλα τοῦ ποδὸς ἠνωμένα τελείως τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ παραμορφωμένα.

Ἡ μαῖα ἰδοῦσα τὸ ἐλάττωμα τοῦ βρέφους, ἐταράχθη καὶ ἐξαγαοῦσα τοῦτο ἐκ τοῦ ὑπνοδωματίου, ἐκάλεσε τὴν θετὴν γαγιά τοῦ βρέφους καὶ ἐπέδειξε εἰς αὐτὴν τὸ ἀπροσδόκητον. Τοῦτο ἐγένετο, διὰ νὰ μὴ ἀντιληφθῇ τὸ ἀτύχημα ἢ μητέρα τοῦ παιδίου καὶ συμβῆ εἰς αὐτὴν κακὸν ἐκ τῆς λύπης τῆς.

Ἡ γαγιά τοῦ βρέφους Αἰκατερίνη Βολάνη, ἡλικίας 81 ἐτῶν καὶ μὲ βαθεῖαν πίστιν καὶ ζωὴν χριστιανικωτάτην, δὲν ἀπεθαρρύνθη ἀπὸ τὸ ἀτύχημα. Ἀλλὰ νεύουσα εἰς τὴν μαῖαν, καταφεύγει εἰς τὸ παράπλευρον δωμάτιον, ὅπου εὐρίσκοντο ἅγια εἰκόνες καὶ χρησιμοποιεῖται τοῦτο ἰπὸ τῆς οἰκογενείας ὡς προσευχητᾶριον, καὶ ἀκοίμητος κανδήλα ἀνάπτει ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας εἰκόνης τῆς ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Μαρίνης.

Συγκεκινημένη δὲ καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπηύθυνε ἐκ βαθέων σύντομον θερμὴν προσευχὴν εἰς τὴν Ἁγίαν Μαρίναν. Λαβοῦσα δέ, μὲ ὀλίγον βαμβάκι ἔλαιον ἐκ τῆς ἀκοιμήτου κανδήλας, καὶ σταυρώσασα αὐτὸ εἰς τὴν Ἁγίαν εἰκόνα, ἐδεήθη θερμότατα τῆς Ἁγίας, νὰ θεραπεύσῃ τὸ παραμορφωμένον πόδι τοῦ βρέφους. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπλησίασε τὸ βρέφος καὶ ἤλειψε τὰ δάκτυλα καὶ ὀλόκληρον τὸ πόδι του, ἀπαγγέλλουσα τὸ ἀπολυτικίον τῆς Ἁγίας, καὶ μὲ τὴν ἀπόλυτον πεποιθήσιν ὅτι θὰ θαυματοουργήσῃ ἡ χάρις τῆς Μεγαλομάρτυρος.

Ἀλήθεια, μήπως αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἐδίδαξε, ὡς ὁ Εὐαγγελιστῆς Μᾶρκος εἰς τὸ ΙΑ΄ Κεφ. 22 ἀναφέρει, «Ἐχετε πίστιν Θεοῦ· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἰπῇ τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὴ διακριθῇ ἓν τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προ-

σευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν».

Ὁ δὲ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος εἰς τὸ ΙΕ Κεφ. 28 περὶ τῆς Χαναanaίας μᾶς διέσωσε τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου δι' αὐτὴν: «ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις· καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης». Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην. ὦ τῶν θαυμασίων σου Κύριε. Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ποίων θαυμάσια μόνος.

Ἡ σεβαστὴ γερόντισσα ἤλειψε τὰ δάκτυλα καὶ ὀλόκληρον τὸ πόδι τοῦ βρέφους. Καὶ ἡ μαῖα τὸ περιετύλιξε, ὡς εἰθισταί· καὶ ἔφυγεν. Ἐξεληθοῦσα δέ, διήλθεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως τῆς Καταβατῆς καὶ εὐροῦσα τὴν Πρεσβυτέραν μόνην, διηγῆθη εἰς αὐτὴν περὶ τοῦ γεννηθέντος παιδίου. Ὅτι δηλαδὴ τοῦτο εἶναι τελείως ἐλαττωματικὸν καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ θεραπευθῆ, παρ' ἐκτὸς ἂν ὁ Παντοδύναμος τὸ θελήσῃ, διότι ὅπως εἶπεν, εἶναι εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ ἄλλο ἐλαττωματικὸν βρέφος τῆς ἰδίας ἐνορίας, ποὺ ἐγεννήθη πρὸ 20ετίας, τὸν Σταῦρον Ἄδρ. Σαραμάσκον, ποὺ ἐνῶ μετεχειρίσθη διὰ τὴν θεραπείαν του τόσα μέσα, δὲν εἶδε καμμίαν βελτίωσιν. Καὶ μόνον, ἀφοῦ ἔγιναν δύο ἐπιτυχεῖς ἐγχειρήσεις καὶ ἐπὶ ἔτη ἔφερε εἰδικὸν ὀρθοπεδικὸν μηχανήμα εἰς τὸν πόδα εἶδε σχετικὴν βελτίωσιν. Ἡ λύπη τῆς μαίας ἦτο καταφανής· καὶ δακρύουσα μετὰ τῆς πρεσβυτέρας, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἱερέως. Ἡ ὥρα ἦτο τότε 11 πρὸ μεσημβρίας. Τὸ ἀπόγευμα καὶ περὶ ὥραν 3 1/2 μ.μ. ἦλθε καὶ πάλιν ἡ μαῖα εἰς τὴν λεχώ. Ἐλαβεν τὸ παιδίον καὶ ὅταν ἐξετύλιξε τὰ ἐνδύματά του, ὃ τῆς εὐσπλαγχνίας σου Δέσποτα! ὦ τῆς δόξης σου Μεγαλομάρτυς Μαρίνα καὶ τῆς Θείας βοηθείας σου! Τὰ δάκτυλα τὰ τόσον παραμορφωμένα καὶ συγκολλημένα εὐρέθησαν ὑγιᾶ, ὅπως καὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς καὶ τὸ πέλμα ἐστραμμένον κάτω φυσικὰ καὶ ὄχι ὡς πρὶν πρὸς τὰ ἄνω! Ἡ εὐσεβὴς καὶ ἐπιστήμων μαῖα ἠννόησε παρευθῆς, ὅτι πρόκειται περὶ θαύματος. Καλεῖ λοιπὸν τὴν γιαγίαν τοῦ βρέφους καὶ τῆς λέγει: Ἡ μεγάλη σου πίστις ἐθεράπευσε τὸ παιδί. Νὰ ἐξακολουθῆς νὰ ἀλοιφῆς καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ποδὸς καὶ τὴν κνήμην του καὶ θὰ κάνῃ τὸ θαῦμά του ὁ Θεός. Δὲν εἶναι δυνατόν· παρὰ θὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του. Ἀλλὰ δὲν μοῦ λές, ἐρωτᾷ τὴν γερόντισσαν. Ἀπὸ ποῦ ἐπῆρες τὸ λάδι, καὶ ποιά Παναγία ἔχετε στὸ σπίτι. Καὶ ἀπαντᾷ ἡ γερόντισσα — Τὴν Ἁγίαν Μαρίνα.

Ἐτρεξε τότε ἀμέσως ἡ μαῖα, προσεκύνησε τὴν Θαυματουργὸν Μεγαλομάρτυρα Ἁγίαν, καὶ προσηυχῆθη θερμῶς, καθ' ὅσον τυγχάνει θυγάτηρ ἱερέως καὶ πιστότατον τέκνον τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἡμῶν. Κατόπιν δὲ τριήμερον προσευχῆς καὶ δεήσεων, καὶ θερμῶν δακρῶν, τόσον τῆς γιαγιάς ὅσον καὶ τῆς

μαίας πρὸς τὴν Μεγαλομάρτυρα Μαρίναν, ἐπανῆλθεν τελείως καὶ ἡ κνήμη εἰς εὐθείαν γραμμὴν, ὡς ἡ ἄλλη, καὶ ἐξηφανίσθη τὸ κύρτωμα ποῦ εἶχε πρὸς τὰ ἔσω.

Ἐδοξολόγησαν λοιπὸν τὴν Ἁγίαν καὶ τὴν ἠὺχαρίστησαν θερμότατα. Πλὴν ὅμως δὲν διέδωσαν τοῦτο εἰς τοὺς Χριστιανούς. Μόνον ἡ μαῖα, μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν, εἶπε καὶ πάλιν εἰς τὴν Πρεσβυτέραν, ἐπειδὴ εὐρίσκονται αἱ οἰκίαι τοῦ ἱερέως καὶ τῆς λεχῶ πλησίον πολὺ, ὅτι ἔγινε καλὰ τὸ παιδί. Πῶς ὅμως; δὲν ἐδιηγήθη. Ἡ μαῖα ἐπίσης τὸ ἀνεκοίνωσε εἰς τὰς πλέον γνωστὰς τῆς κυρίας· καὶ ἡ γιαγιά εἰς δύο ἕτερα πρόσωπα τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς. Τοῦτο ἔγινε, ὅχι διότι δὲν ἠθελον νὰ γνωστοποιηθῆ τὸ Θαῦμα, ἀλλὰ διότι δυστυχῶς, πολλοὶ θὰ ἐχαίροντο ποῦ ἐγεννήθη τὸ παιδίον ἐλαττωματικόν· καὶ θὰ ἀπέδιδον τὴν ἐλαττωματικότητα του εἰς διαφόρους ἀφορμάς, ἢ ἄλλως δὲν θὰ παρεδέχοντο τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν τῆς Ἁγίας. Ἡ σιωπὴ αὕτη ἐτηρήθη ἐπὶ δύο μῆνας.

Τότε, ἡ γιαγιά, ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὸ δωμάτιον προσευχομένη καὶ λέγουσα «Ροὴν μου τῶν δακρῶν...» ἐκ τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος, περὶ ὧραν 10¹/₂ μ.μ. ἀκούει μίαν φωνὴν νὰ λέγῃ: «Κάτι ἔκαμα εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ καὶ τὸ κρατᾶτε μυστικόν· ἕως πότε;»

Ἄλλὰ καίτοι ἠννόησε ὅτι περὶ τοῦ γενομένου θαύματος ἦτο ἡ φωνή, ἠρκέσθη μόνον εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν προσευχὴν τῆς, χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε, νομίσασα, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ φαντασίας.

Δὲν παρῆλθεν ὅμως μία ἡμέρα καὶ ἀκούει πάλιν τὴν ἴδιαν φωνὴν καὶ μὲ ἀδυστηρότερον τόνον τὴν φορὰν αὐτὴν. «Κάτι ἔκαμα εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ καὶ τὸ κρατᾶτε μυστικόν· ἕως πότε;» Τότε ἠναγκάσθη φοβουμένη τὸν ἀπειλητικὸν τόνον τῆς ἀγνωστοῦ φωνῆς, νὰ εἶπῃ περὶ τοῦ θαύματος εἰς περισσώτερα πρόσωπα. Καὶ ἀπεφάσισεν ν' ἀνακοινώσῃ τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας Καταβατῆς Ἰωάννην Κοντόν. Καὶ ἐπραξε τοῦτο τὴν δευτέραν Παρασκευὴν τῶν Νηστειῶν εἰς τὸ τέλος τῆς Προηγιασμένης Θείας Λειτουργίας. Ὁ ἱερεὺς, τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαιρετισμῶν, διηγήθη εἰς τὸ ἐκκλησίασμα τὸ θαῦμα κατασυγκεκινημένος. Ἐπρότεινε δὲ νὰ φέρωσι τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Ἁγίας τὴν Κυριακὴν Β' τῶν Νηστειῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ τελεσθῆ Λειτουργία, καὶ συμπαλῆ ἡ ἀκολουθία τῆς Ἁγίας Μαρίνης. Τὸ ἀπόγευμα δὲ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐψάλη καταनुκτικώτατος Ἑσπερινός, παράκλησις καὶ ἔγινε καὶ λιτάνευσις τῆς Ἁγίας καὶ Θαυματουργοῦ εἰκόνης εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Καταβατῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν προσῆλθεν πλῆθος εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐξ ὄλων τῶν Χωρίων τῆς νήσου. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐφημέριος, ἀνέπτυξε

εις τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς τὸν βίον τῆς Ἁγίας, διηγηθεῖς συγχρόνως καὶ τὸ γενόμενον ὑπὸ τῆς Ἁγίας θαῦμα.

Ἀπεδόθη δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο καὶ εἰς μεγάλην πίστιν τῆς θετῆς γαργιάς τοῦ βρέφους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄυπνον φροντίδα καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην τὴν ὁποίαν τρέφει ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Μαρίνης. Καὶ ἀσφαλῶς τοῦτο τοῦ ἐδόθη, ὡς ἀντιστάθμισμα τῶν κόπων καὶ μόχθων, πού καταβάλλει ὁ ἐξαίρετος οὗτος Χριστιανός, διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας.

Ὁ ἱερός αὐτὸς Ναὸς τῆς Ἁγίας Μαρίνης εὐρίσκεται εἰς θέσιν Κούνι ἢ Δαφνὶ εἰς τὰ Νοτιοδυτικὰ τῆς Σίφνου καὶ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἐκ τοῦ Χωρίου Καταβατῆς. Εἶναι ἐκτισμένος εἰς ἀπόκρημνον βράχον καὶ δισυπόστατος. Τὸ ἕν κλητός τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τῆς Ἁγίας καὶ τὸ ἕτερον ἄγνωστον ἐπ' ὄνόματι τίνος Ἁγίου ἦτο, διότι δὲν ἔφερε εἰκονίσματα ἐπὶ τοῦ τέμπλου. Ὁ ῥηθεὶς Γεώργιος Ξανθάκης, ὁ πατὴρ τοῦ βρέφους, εἰς νεαρὰν ἡλικίαν, περίπου πρὸ 20ετίας, εὐρέθη ἔξωθι τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας ἄνευ τῆς Θελήσεως του καὶ κυνηγώντας. Ἡ δυνατὴ ζέστη τὸν ἠνάγκασε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Ναὸν καὶ μετὰ μέγαν του λύπην εἶδε νὰ εἶναι οὗτος εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, τὸ δὲ δάπεδόν του νὰ εἶναι πλήρες κόπρου προβάτων καὶ αἰγῶν, διότι εἶχε θραυσθῆ ἡ θύρα τοῦ Ναοῦ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ αὐτῆς, μεθ' ἰατροσκευτικὸν ἔνθερον ζῆλον ἀνέλαβε τὴν συντήρησιν τοῦ Ἱεροῦ ἐξωκκλησίου καὶ κατ' ἔτος εἰς τὴν μνήμην τῆς Ἁγίας τὸ πανηγυρίζει μετὰ κατανύξεως.

Τελευταίως μάλιστα, τῇ φροντίδι του καὶ τῇ συνδρομῇ εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἀνέλαβε τὴν ἀνέγερσιν κελλίου παραπλεύρως τοῦ Ναοῦ, τὸ ὅποιον καὶ θὰ χρησιμεύῃ ὡς τράπεζα, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐστιάζονται οἱ προσερχόμενοι, κατὰ τὴν ὡραίαν παράδοσιν τῶν Σιφναϊκῶν πανηγύρεων, εὐσεβεῖς προσκυνηταὶ καὶ συνεορτασταί.

Εἰς ἀντιστάθμισμα καὶ ἀμοιβὴν τῶν κόπων καὶ φροντίδων τοῦ καλοῦ Χριστιανοῦ καὶ εὐσεβοῦς τέκνου τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀποδίδομεν καὶ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ τέκνου του, ὑπὸ τῆς ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Μαρίνης.

Πρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΚΟΝΤΟΣ

Ἐφημέριος Καταβατῆς Σίφνου

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Πῶς ἕνας γενναῖος νέος, ἀγωνιστῆς τοῦ Χριστοῦ
ἐσύντριψε τὴν ἐπιβουλὴ τοῦ Σατανᾶ.

Στὸν καιρὸ τῶν διωγμῶν, ὅταν ἐβασίλευαν ὁ Δέκιος καὶ ὁ Βαλλεριανὸς οἱ ἀσεβεῖς καὶ κακόψυχοι ἐκεῖνοι Αὐτοκράτορες συνέλαβαν οἱ ἄπιστοι ἕναν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους καὶ τὸν ὑπόβαλαν σὲ πολλὲς τιμωρίες. Καὶ μιὰ ἀπὸ αὐτὲς καὶ ἀπὸ τὰ βασανιστήρια ποὺ τοῦκαμαν, ἦτανε καὶ αὐτή.

Τὸν εἶδανε δηλαδὴ οἱ ἄπιστοι ποὺ ἦτανε ὄλο νειᾶτα κι' ὁμορφιά. Γιατὶ καὶ καλοκαμωμένος ἦτανε κι' ἀνθοῦσε καὶ μυροβολοῦσε ἡ ὄψη του σὰν τὰ λουλούδια τὴν ἀνοιξί. Ἐσκεφθῆκανε λοιπὸν οἱ ἀνόσιοι νὰ τὸ ἐκμεταλλευθοῦνε αὐτὸ γιὰ τὸ κακό του καὶ γιὰ νὰ τὸν βλάψουνε, ὄχι μονάχα σωματικά, ἀλλὰ καὶ ψυχικά.

Καὶ τί νομίζετε πῶς ἔκαμαν γιὰ νὰ τὸν καταστρέψουνε τὸν γενναῖον ἐκεῖνον ἀγωνιστῆ τοῦ Χριστοῦ; Τί θαρρεῖτε πῶς ἐμχηχανεῦθησαν;

Τὸν ἔφεραν σ' ἕνα ὠραιότατον καὶ ὀλάνθιστο περιβόλι, ποὺ ἦτανε γεμάτο ἀπὸ χλωρασιά καὶ ἀπὸ λογιῆς - λογιῆς μοσχολούλουδα. Τοῦ-

στρωσαν λοιπὸν ἐκεῖ μιὰ κρεβατοστρώση, ὄλο πούπουλο, ποὺ ἐχαίρότανε τὸ κορμί νὰ ξαπλώσῃ σ' αὐτή; καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ πλαγιάσῃ ἐπάνω της, χωρὶς νὰ τοῦ λύσουνε καὶ τὰ χέρια του ἀπὸ τὰ δεσμὰ ποὺ τοῦ εἶχανε· καὶ τὸν ἀφήσανε ὕστερα μονάχο του.

Καὶ τί νομίζετε πῶς ἐσοφίσθησαν ἀκόμη οἱ θεοκατάρτατοι; Ἐνα πρᾶγμα βέβηλο καὶ φοβερὸ καὶ καταχθόνιο. Γιατὶ, ἀφοῦ ἐξεμάκρυναν ἐκεῖνοι τοῦ πήγανε κοντά του ἕνα ὠραιότατο κορίτσι, ποὺ ἡ ὁμορφιά του ἀστραφε κι' ἐλουλούδιζε, ἡ ψυχὴ της ὅμως ἦτανε βρωμερὴ καὶ ἀκόλαστη καὶ τὸ ἔβαλαν νὰ πλαγιάσῃ κοντά του. Κι' αὐτὴ ἔκανε τὰ πάντα, γιὰ νὰ τὸν ξεμαυλίση. Γιατὶ ἐκολλοῦσε ἐπάνω του τὸ κορμί της, καὶ τὸν ἐσφικταγκάλιαζε, καὶ τὸν ἐφιλοῦσε μὲ πάθος, καὶ τὸν ἐχάιδευε μὲ τὰ μιὰρά της χέρια, κι' ἔκανε τὸ καθετί, γιὰ νὰ τὸν διεγείρῃ.

Τί μποροῦσε λοιπὸν νὰκανε ἡ φρόνιμη ψυχὴ του; Πῶς μποροῦσε ν' ἀντισταθῆ σὲ τέτοιο πειρασμὸ καὶ ν' ἀποδιώξῃ τὸ κακό ποὺ τὸν

βρήκε άφοϋ ήτανε τὰ χέρια του δεμένα και δέν μπορούσε νά τήν ξεμακρύνη άπό κοντά του;

Τήν εύρῆκεν όμως τήν λύση και τόν τρόπο! Και άκούσετε τί έκανε ο εύσεβέστατος και φιλόχριστος εκείνος νέος. Τόν έρωτα και τήν επιθυμία τόν άντιμάχησε μ' άλλον έρωτα· και καταπολέμησε τόν σαρκικό με τόν θεϊκόν έρωτα. Και θέλοντας νά φανερώση και νά δείξη, πώς ένας τίμιος, άγνός και φιλόθεος χαρακτήρας, σε τίποτα δέν λογιάζει τὸ κορμί του, προκειμένου νά φυλάξη τήν σωφροσύνη του και τήν ήθική του άκεραιότητα, έδάγκασε τή γλώσσά του με όρμη και τήν έκοψε! Και άντίς για φιλι πού έπερίμειε, τήν έφτυσε κατάμουτρα τήν πόρνην εκείνην. Κι' έτσι με τὸ πάθημά του καταπολέμησε τὸ πάθος. Και με τόν πόνο κατανίκησε τήν ήδονή....

*

Φοβερός και δυσκολοπολέμητος είναι, όπως έλεγεν ο άγιος Μάξιμος, ο δαίμονας τῆς πορνείας· κι' άντιμάχεται και βασανίζει πάρα πολύ και ξεχωριστά αυτούς πού αγωνίζονται κατά τού πάθους αυτού. Και μάλιστα αυτούς πού δέν προσέχουνε στη διαίτά τους και πού συναναστρέφονται με γυναίκες. Γιατί, χωρίς νά τὸ καταλαβαίνουμε, άπό τήν εύχαρίστηση πού αισθάνονται τούς ξεγελά, και τούς ξεκλέβει τόν νοϋ τους. Κι' όταν κατόπιν μείνουνε μονάχοι τούς φέρνει στη θύμησή τους διάφορες παρεστάσεις και διάφορες μορφές και τούς άνάβει φωτιά στις φλέβες τους.

Γιατί, όπως έλεγεν ο άγιος Αντώνιος, τὸ σῶμά μας έχει, άπό φυσικοϋ του, μιάν όρμη πρὸς τήν ήδονή, πού μένει όμως ανενέργητη, όταν ή ψυχή μας δέν θέλει. Έκτός όμως άπό τή φυσική μας αυτή διάθεση γεννιέται μέσα σας κι' άλλη παρόρμηση άπό τήν άπροσεξία μας στα φαγητά και στα πιστά, άπό τὰ όποία διεγείρεται και θερμαίνεται τὸ σῶμά μας και μᾶς κάνει παρορμητικούς.

Γι' αυτό και ο θεός Άπόστολος μᾶς παρήγγειλε «Νά μη μεθάτε με κρασί, γιατί σ' αυτό ύπάρχει άσωτία». Και ο Κύριος στο Εύαγγέλιο μᾶς διδάσκει: «Κυττάξτε, νά μην βαρύνουνε τὰ μάτια σας στη μέθη και στην κραιπάλη». Υπάρχει όμως και μιá τρίτη άφορμή και παρόρμηση για τούς αγωνιστές· αυτή δηλαδή πού προέρχεται άπό τήν έπιβουλή κι' άπό τή συνέργεια τών Δαιμόνων. Πρέπει λοιπόν νά τις διακρίνωμε και τις τρεις· και για τήν κάθε μιá τους νά μεταχειριζώμαστε τήν άντίδραση και τὸ φάρμακο πού τῆς ταιριάζει.

Είπε κάποιος γέροντας σ' έναν αδελφό, πού τόν ἐπείραζε τὸ πάθος τῆς ἀκολασίας—Ἀδελφέ μου, πῶς θέλεις νὰ σωθῆς; Μὲ τὰ μάτια σφαλιστὰ καὶ κοιμισμένους; Τρέξε, κοπίασε, κουράσου, ζήτησε καὶ θὰ βρῆς. Κτύπησε τὴν πόρτα, καὶ θὰ σοῦ ἀνοίξουν.

*Ἀκουσε τί ἔκανε ἕνας θεληματικός καὶ πραγματικὰ ἀγωνιστὴς ἀδελφός, πού ὁ Σατανᾶς τοῦφερνε διαρκῶς στὴ μνήμη του μιὰν ὀμορφὴ γυναίκα πού κάποτε εἶχε συναπαντηθῆ μαζί της, στὴν Αἴγυπτο, καὶ τὸν καταβασάνιζεν ἡ θύμησή της.

Ἀπὸ οἰκονομία τοῦ Θεοῦ, πῆγε νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ στὸ ἀσκηταριό του ἕνας ἄλλος ἀδελφός, πού εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, καὶ στὴν ὀμιλία τους ἐπάνω τοῦ εἶπε, πῶς ἡ γυναίκα τοῦ τάδε ἀπόθανε. Καὶ ἦτανε αὐτή, ἐκείνη πού ἡ θύμησή της τὸν ἐταλαιπωροῦσε.

Μόλις λοιπὸν τᾶκουσε αὐτό, ἐπῆρε ἕνα του ροῦχο κι' ἔφυγεν ἀμέσως γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Κι' ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ ἀρώτησε κι' ἔμαθε πῶς πραγματικὰ ἔτσι εἶναι, καὶ πῶς ἀπόθανεν ἡ γυναίκα ἐκείνη. *Ἐμαθε λοιπὸν ποῦ τὴν ἔθαψαν. Καὶ τὴ νύκτα ἐπῆγε στὸ νεκροταφεῖο, ἄνοιξε τὸν τάφο της καὶ μὲ τὸ ροῦχο τοῦ ἐμάζεψε τὰ αἱματέρια καὶ τοὺς ἰχώρες ἀπὸ τὸ πτώμά της. Καὶ ξαναγύρισεν, ὕστερα ἀπ' αὐτὸ στὸ κελλί του, κουβαλώντας μαζί του τὸ ροῦχο του, διάβροχο ἀπὸ τὰ ὑγρά τοῦ νεκροῦ της σώματος, καὶ πού ἀνάδινε τρομερὴ δυσωδία.

Καὶ κάθε φορὰ πού τὸν ἐνοχλοῦσε ὁ πειρασμὸς τῆς ἀκολασίας, ἔβαζε τὸ ροῦχο αὐτὸ μπροστὰ του καὶ συλλογιζότανε— Νὰ ἡ ἐπιθυμία πού ζητᾶς καὶ θέλεις νὰ τὴν ἀπολάβῃς. Τὴν ἔχεις μπροστὰ σου καὶ τὴν καμαρώνεις. Χόρτασε τὸν ἑαυτὸν σου!

Κι' ἔτσι μὲ τὴν ἀβάσταγην ἐκείνη δυσωδία ἐβασάνιζε τὸν ἑαυτὸ του, ἕως ὅτου ἔπαυσεν ὁ μέσα του πόλεμος κι' ἐθεραπεύθηκεν ὅλως διόλου.

Ἀπόδοσις ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Ο ΠΟΙΜΗΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ

ΟΙ ΕΞ ΚΥΚΛΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως εἶναι πολὺ μεγάλη εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Χριστὸς ἐξαπλώνει καὶ στηρίζει τὴν βσιλεία του, χρησιμοποιοῦν ὡς κύριον ὄργανον τὸν ἱερέα. Τί ὑπάρχει φρικτότερον καὶ ἐνδοξότερον ἀπὸ μίαν τοιαύτην ἐργοδοσίαν καὶ ἐπώμισιν; Ἡ χάρις καὶ αἱ εὐθύναι, ποὺ συνοδεύουν τὸν ἱερέα, εἶναι ζηλευταὶ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰς Ἀσωμάτους Δυνάμεις. Εἶναι τὸ σπουδαιότερον πρᾶγμα ἀπ' ὅσα συμβαίνουν, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν, ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως ἐκτείνεται ἐπάνω εἰς πολλοὺς κύκλους πού, κατὰ σειράν, ὁ εἰς συνεχίζει τὸν ἄλλον, ἔχουν μίαν ἄρρηκτον καὶ ἄρμονικὴν ἀλληλουχίαν. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ κυριώτεροι καὶ προτεράριοι εἶναι ἕξ.

Ὁ πρῶτος συνίσταται εἰς τὴν αὐτοκατάρτισιν.

Ἄν ἡ κλήσις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ κέντρον ὄλων αὐτῶν τῶν κύκλων, ὁ ἀρχικός, ὁ ἀφετήριος τῶν λοιπῶν, ὁ ἀπαραίτητος διὰ τὰ διαγραφοῦν γύρω ἀπὸ τὸ κέντρον οἱ ἄλλοι, εἶναι ἡ αὐτοκατάρτισις. Ὁ ἱερεὺς καλεῖται νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ ἀγιάσῃ πολλὰς ψυχάς. Ἀλλὰ διὰ τὰ γίνῃ τοῦτο, ἡ προϋπόθεσις εἶναι νὰ καταστῇ πρῶτα ὁ ἴδιος ἅγιος καὶ φωτεινός, ὅπως πολὺ ὥραϊα τὸ ὑπογραμμίζει ἡ γνωστὴ περικοπὴ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἱερέως. Ὁ ἅγων διὰ τὴν προαγωγήν των εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἶναι συνυφασμένος μὲ τὸν ἅγωνα τοῦ ἱερέως διὰ τὴν ἰδικὴν του προσαρμογὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα, διὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ ἑαυτοῦ του οἰκείωσιν καὶ ἐγκόλπωσιν αὐτοῦ τοῦ θελήματος. Τὰ ἐλαττώματα, τὰ κενά, αἱ σκιαί, ποὺ ὑπάρχουν εἰς αὐτὸν τὸν πρῶτον κύκλον, ἀκρωτηριάζουν καὶ ἀμαυρώνουν ὅπωςδὴποτε τοὺς λοιποὺς, κατὰ μίαν ἀναπόφευκτον ἀναλογίαν, κατὰ μίαν ἀναπότρεπτον συνέπειαν. Ὅσον ἀγιώτερος καὶ χριστιανικώτερος εἶναι ὁ ἱερεὺς, τόσοσιν πληρέστερον καὶ βεβαίότερον εἶναι τὸ ἔργον του εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ δεῦτερος κύκλος, ὁ εὐθύς μετὰ τὸν μνημονευθέντα, εἶναι ἡ ὁμοία σύντονος προσπάθεια εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἱερέως. Ἡ κατ' οἶκον Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἶναι τὸ ὑπόδειγμα καὶ ἡ προκαταβολὴ τοῦ τί πρόκειται νὰ γίνῃ εἰς τὴν εὐρείαν Ἐκκλησίαν, ποὺ ἐπὶ κεφαλῆς της εὐρίσκεται ὁ ἱερεὺς, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐνορίαν του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τονίζει τὴν ἀναγκαιότητα αὐτοῦ τοῦ κύκλου μὲ πολλὴν ἔμφασιν, θέλων τὸν ἱερέα «τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος» καὶ διερωτώμενος ἐν κατακλείδι: «εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς

Ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;» (Α' Τιμόθ. γ' 4,5). Ἡ δὲ παλαιὰ Γραφή ἀναφέρει προειδοποιητικῶς καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τὸ παράδειγμα τοῦ ἱερέως Ἡλίου, ὁ ὁποῖος δὲν κατώρθωσε νὰ χαλιναγωγῆσῃ τοὺς δύο υἱοὺς του.

Ὁ τρίτος κύκλος τῆς ἀποστολῆς τοῦ ποιμένος εἶναι ὁ ἀφορῶν τὰ πιστὰ καὶ ζῶντα μέλη τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φυλαχθοῦν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλάς τοῦ νοητοῦ λέοντος, ποῦ, κατὰ τὸν μακάριον Πέτρον, «ἠωρούμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίη» (Α' Πέτρ. ε' 8). Ὁ ἱερεὺς γνωρίζει ὅτι ὁ μέγας στόχος τοῦ Διαβόλου, ἡ κυριωτέρα του ἐπιδίωξις εἶναι νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦς, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὸν δρόμον τῆς, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάνδραν καὶ νὰ κατασπαράξῃ τὰ πρόβατα. Ὁ καλὸς ποιμὴν, λοιπόν, φροντίζει νὰ μὴ τοῦ ἀφήσῃ εἰσοδὸν ἀνοικτὴν. Πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχῃ: Μὲ τὸ ἐποικοδομητικὸν καὶ στηρικτικὸν ἔργον, μὲ τὴν πρόληψιν τῶν κινδύνων διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῶν πιστῶν.

Ἄλλὰ τὸ χρέος του δὲν περιορίζεται εἰς τὴν προάσπισιν. Ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν, εἰς τὴν εὔρεσιν, εἰς τὴν ἐπαναγωγὴν τῶν πεπλανημένων καὶ ἀπολωλότων προβάτων. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ τέταρτος κύκλος τοῦ ἱερατικοῦ ἔργου. Τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ δὲν εἶναι πολὺ ἀπομακρυσμένα. Πρόκειται διὰ τοὺς χριστιανούς, ποὺ δὲν ἔχασαν ἐντελῶς τὴν πίστιν των καὶ δὲν «ἀπεδήμησαν εἰς χώραν μακράν» (Λουκ. ιε' 13). Δὲν εἶναι ἄθεοι οὔτε ἄσωτοι, ἀλλὰ αἰωροῦνται μεταξὺ Χριστοῦ καὶ κόσμου. Ἡ θέσις των, ὁμῶς, εἶναι σχεδὸν ταυτόσημος μὲ ἐκείνην τῶν ἀποστατῶν καὶ τῶν ἀσώτων, διότι τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος: «οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει» (Ματθ. στ' 24).

Πέραν αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὰ βαθέα ὕδατα τοῦ κακοῦ, οἱ ἀποστάται καὶ οἱ ἄσωτοι. Καὶ διὰ τοὺς μὲν καὶ διὰ τοὺς δέ, ὁ καλὸς ποιμὴν δὲν πρέπει νὰ δίδῃ νυσταγμὸν εἰς τὰ βλέφαρά του ἕως ὅτου πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἠμπορεῖ ὥστε νὰ τοὺς ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὴν θανάσιμον ἀνυποψίαν περὶ τῆς θέσεώς των καὶ τοὺς κινήσῃ εἰς μετάνοιαν καὶ ἀνάνηψιν, ἐνῶ ἄλλους ἀπὸ αὐτοῦς, ποὺ αἰσθάνονται λυγμοὺς μετανοίας καὶ νοσταλγοῦν τὴν μάνδραν τοῦ Χριστοῦ, καλεῖται νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ νὰ τοὺς χειραγωγῆσῃ, ὥστε νὰ ἐπιστρέψουν εἰς αὐτήν.

Ὁ πέμπτος κύκλος τοῦ ἱερατικοῦ ἔργου εἶναι πέραν αὐτῶν τῶν ὀρίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξαντλεῖται συνήθως ἡ ποιμαντικὴ προσπάθεια. Ἀφορᾷ τοὺς ἑτεροδόξους χριστιανούς καὶ τοὺς ἄλλοθρήσκους. Κακῶς, πολὺ κακῶς, νομίζουν μερικοὶ σήμερον ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία

δὲν ἔχει ἀνάμεσα εἰς τὰς ιδιότητάς της τὴν ἐπίδωξιν τῆς ἐλκύσεως αὐτῶν τῶν ψυχῶν. Ἐφ' ὅσον αὐτὴ καὶ οὐδεμία ἄλλη εἶναι ἡ ἀληθινή Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἐντελῶς φυσικὸν καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἄγρευσίν των. Ὅχι βέβαια μετερχομένη τὰ μέσα τῶν «υἱῶν τῆς γέννησης» (Ματθ. κγ' 15) προσηλυτιστῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ ἰδία τόσον δεινοπαθεῖ, ἀλλὰ θέτουσα τὸ φῶς της ἐπὶ τὸν μόδιον, ἀκτινοβολοῦσα τοῦτο πρὸς τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, δίδουσα τὴν μαρτυρίαν της πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις μὲ ἐνεργητικὸν καὶ ὄχι παθητικὸν τρόπον. Ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς δὲν πρέπει νὰ χάνη καμμίαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς αὐτὸ κοντὰ εἰς τὸν ἑτερόδοξον ἢ τὸν ἀλλόθρησκον, προσέχων ὅπως πάντοτε μήπως δὲν ἀφήσει ἄθικτον τὴν ἐλευθερίαν των.

Ὁ ἔκτος κύκλος τοῦ ἱερατικοῦ ἔργου ἐμπνέεται καὶ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν ἐγκόσμιον πατρίδα, ἰδίως ὅταν ἡ πατρίς αὐτὴ δὲν περιλαμβάνει μωσαϊκὸν θρησκευτικῶν ὁμολογιῶν, ὅπως ἡ ἰδική μας, ἡ ὀρθόδοξος Ἑλλάς. Ὁ Ἕλλην ἱερεὺς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀδιάφορος πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πλευρὰν τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως καὶ τῆς Πολιτείας. Πρέπει νὰ συμβάλλῃ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις ὥστε νὰ κρατηθῇ τὸ Γένος μας μέσα εἰς τὴν κοίτην τῶν προαιωνίων του παραδόσεων, τῶν ὁποίων ἀκριβῶς ἡ ψυχὴ καὶ ἡ πνοὴ εἶναι ἡ χριστιανικὴ πίστις ὑπὸ τὴν καθαρὰν καὶ ἀκεραίαν μορφήν της. Πρέπει νὰ εἶναι, ὅπως καὶ εἶναι ἀνέκαθεν, διότι τὸ μαρτυρεῖ τρανώτατα ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου ὁ ἱατ' ἐξοχὴν στυλοβάτης τῆς ἐθνικῆς ὁμοιογενείας μας, ὁ κύριος Συντηρητῆς της. Ὅλοι οἱ ἱερεῖς ὅλου τοῦ κόσμου πρέπει νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν πατρίδα των. Περισσότερον, ὅμως, ἀπὸ ὅλους ὁ Ἕλλην ἱερεὺς διὰ τὴν ἰδικήν του. Διότι ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν πατρίδα του εἶναι καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν οἰκουμένην.

Αὐτὸ ποῦ λέγεται καὶ εἶναι Ἑλλάς, ἀποτελεῖ καὶ σήμερον, ὅπως ἄλλοτε, τὸ μέγα ἐργαστήριον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνάπλασιν τῆς οἰκουμένης. Ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξε τὸ σκεῦος ἐκλογῆς τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἐρμηνείαν του μὲ λόγους καὶ ἔργα. Καὶ ὅ,τι ὑπῆρξεν ἡ Ἑλλάς, ὅλα τὰ σημεῖα δεικνύουν τῶρα ὅτι καὶ παραμένει καὶ θὰ εἶναι εἰς τὸ μέλλον διὰ τὸν κόσμον. Ὁφείλομεν, λοιπόν, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ φυλάξωμεν τὴν Ἑλλάδα ἑλληνικὴν, νὰ τὴν κάμνωμεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἑλληνικωτέραν, διότι ἀπὸ αὐτὴν πάλιν θὰ φωτισθῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ Ἕλλην ἱερεὺς εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἐχέγγυον αὐτῆς τῆς διαφυλάξεως, ποῦ ἀφορᾷ τὴν αὔριον τοῦ κόσμου.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΣΚΗΤΩΝ

Μία άγρυπνία εἰς τὴν Ἐρημον. — Ἡ κατακόμβη τῶν δύο ἀταδέλφων. — Ἡ συγκέντρωσις τῶν Ἐρημιτῶν. — Ὁ γέρον Δανιὴλ τυπικάριος. — Ἐνας γλυκύτατος ψάλτης. — Οἱ ἐρημίται μεταλαμβάνουν. — Ὡσάν Ἄγγελοι ὄλοι. — Ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ θέαμα τῶν Καλυβῶν. — Τὸ κλίμα τῶν Κατουνακίων. — Ἡ συνήθης τῶν Ἐρημιτῶν διαίτα. — Δροσίζονται μόνον ἀπὸ τὰ φιλεύματα.

Ἐντύπωσιν ἐνεξάλειπτον μοῦ ἄφησεν ἡ Ἀγρυπνία τῆς Μεταμορφώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστην ἐν τῇ Ἐρήμῳ τῶν Κατουνακίων. Πολὺ ἐνωρὶς ἐτοιμάσαμεν τὰ φαγητὰ τῆς ἐπαύριον μεγάλης Δεσποτικῆς ἑορτῆς, ὅπως ἀπερίσπαστοι διέλθωμεν ἐν ἀναγνώσει τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἡμέραν. Εἰς τὴν παρασκευὴν αὐτῶν εἰργάσθημεν ὄλοι πρωτοστατοῦντος τοῦ Γέροντος. Εἰς ἐμὲ ἔδωκαν ξαλμυρισμένον καλὸν ἰχθύν, ἵνα κατασκευάσω κιμῶν κατάλληλον εἰς τολμάδες. Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐκλείσαμεν τὴν Καλύβην μας καὶ κατήλθομεν δι' ἀτραποῦ κρημνώδους εἰς μίαν κρύπτην, ἥτις αἴφνης εἰς τὸ τέλος τοῦ κρημοῦ μᾶς παρουσιάσθη ὡσάν μία ὠραιότατη Καλύβη μὲ ὄλας τὰς ἀναπαύσεις τῆς, μὲ προαύλιον, μὲ πρασινάδαν καὶ μὲ ἓνα πολὺ κατανυκτικὸν ναῖσκον τιμώμενον εἰς ὄνομα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ· ἦτο ἡ Καλύβη δύο ἀταδέλφων Ἐρημιτῶν, πολὺ ἡσυχαστικὴ διὰ τὸ ἀπόκρυφον καὶ ἀπόκρημον τῆς θέσεώς τῆς.

Ἐκεῖ συνητήσαμεν καὶ ἄλλους ἐρημίτας, ἓνα κύκλον πολὺ σεβαστόν, μετὰ τῶν ὁποίων ἐτελέσαμεν μίαν πολὺ κατανυκτικὴν ἀγρυπνίαν. Κατ' ἀρχὰς ἐτελέσθη τὸ Ἅγιον Εὐχέλαιον, δι' οὗ ἐχρίσθημεν ὄλοι, εἶτα δὲ ἤρχισεν ἡ Ἀγρυπνία μὲ ὄλην τὴν τάξιν καὶ μὲ ὄλους τοὺς κανόνας τῶν μεγάλων Μονῶν. Ἡ ψαλμοψαλμία προέβαινε κανονικώτατα μὲ τοὺς γλυκυτάτους ἐκείνους ὕμνους τῶν δύο καλλικελάδων ὕμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας μας, Κοσμά καὶ Δαμασκηνοῦ. Οἱ συνελθόντες ἐμοιράσθησαν εἰς δύο χοροὺς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοὺς δομεστίχους των καὶ κανονάρχας. Ὁ γέρον Δανιὴλ ἔκαμνε τὸν τυπικάριον βάλλων καὶ τὰς συνήθεις μετανόιας καὶ μὲ ὄλην τὴν εὐπρέπειαν τῶν τυπικαρίων τῶν μεγάλων Μονῶν.

Ἐγὼ ἕνεκα τοῦ καύσωνος ἐν τῷ ναΐσκῳ, διῆλθον τὴν νύκτα

ιστάμενος εἰς τὴν ἀπλωταριάν, ἣτις χρησιμεύει ὡς νάρθηξ τοῦ ναΐσκου, ὁπόθεν ἤκουον τοὺς μελιρρύτους ὕμνους τῆς ἑορτῆς, ρίπτων ἐνίοτε τὰ βλέμματα μου πρὸς τὸ ἔνθεον πανόραμα τοῦ πόντου κάτω, ὅστις ἠπλοῦτο γαλήνιος ὄλην τὴν νύκτα· ἐνίοτε δὲ ἀτενίζων καὶ πρὸς τὴν ἱερωτάτην κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος, ἔνθα ἐτελεῖτο ὡσαύτως τὴν νύκτα ἐκείνην πανήγυρις.

Ἄλλὰ τὸ θέαμα ἦτο μέχρι δακρύων συγκινητικόν, ὅτε προσῆλθον οἱ Ἐρημιῖται νὰ κοινωνήσωσι τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ ἱεραρχικὴν τάξιν, προηγουμένου τοῦ γείτονος μας μοναχοῦ Ἀρσενίου, τοῦ ἀρχαιοτέρου πάντων. Ἦσαν δὲ ὅλοι ἐκλαμπροὶ ὡς ἄγγελοι μὲ τὰ Σχήματα αὐτῶν καὶ τὰ κουκούλια καὶ τὰ λάμποντα ἀπὸ τῆς καθαριότητος ράσα. Ἐκείνους ὅπου ἔβλεπον συνήθως ρακενδύτους σχεδὸν μὲ τὰ πτωχικὰ αὐτῶν κεντωνάρια, τοὺς εἶδον τὴν νύκτα ἐκείνην ὄλους ὡς ἀγγέλους, καθαρούς καὶ ἀπαστράπτοντας τὰ τε πρόσωπα καὶ τὰ ἐνδύματα.

Αὐτὴ ἡ Ἀγρυπνία τῆς Ἐρήμου μοῦ ἄφησεν ἀληθῶς ἀνεξאלείπτους ἐντυπώσεις. Εἶδον πολλὰς ἀγρυπνίας εἰς τὰς μεγάλας καὶ ἐνδόξους μονάς, εἶδον πολυτέλειαν κλήρου καὶ ἀμφίων καὶ φώτων ἀπερίγραπτον. Ἦκουσα ἀηδονόστομον ψαλμωδίαν ἀνεκφραστον. Ἄλλ' ἡ ἥρεμος καὶ κατανουκτικὴ αὐτὴ ἀγρυπνία τῆς Ἐρήμου μοῦ ἐφάνη πολὺ ὑψηλότερα, πολὺ λαμπρότερα. Μοῦ ἐφάνη ὡς μία οὐράνιος παράστασις καὶ παρρήσια, ἣν μόνον εἰς τὸ Παράδεισον θὰ ἀπολαμβάνωσιν οἱ δίκαιοι.

Καὶ δὲν εἶναι τοιοῦτοι τάχα ἀπὸ τώρα ἀκόμη οἱ εὐλαβεῖς καὶ προσεκτικοὶ ἐρημιῖται;

Αἱ καλύβαι τῶν Κατουνακίων εἶναι ἐν ὄλῳ δεκαεννέα, ἅπασαι κείμεναι ἐπὶ κρημνώδους ἀγωνωτάτου ἐδάφους καὶ ὄλως διόλου ἀνύδρου· διὰ τοῦτο εἰς ὄλας σχεδὸν οὔτε κηπάριον, οὔτε δενδρόλιον πρασινοβολεῖ. Κάπου κάπου διὰ μικρὰν παρηγορίαν των οἱ ἐρημιῖται φυτεύουν κανὲν λάχανον ἢ κανὲν δενδρολίβανον ἐξάγοντες διὰ λουστοῦ τοὺς βράχους τοῦ προαυλίου των καὶ κομίζοντες χῶμα ἀλλαχόθεν· εἰς τινὰς δὲ προσπαθεῖ εἰς μάτην νὰ ὑψώσῃ τοὺς ξηροὺς κλαδίσκους τῆς καὶ καμμιά συκῆ διψαλέα, καὶ κάπου-κάπου ἀσθениκὴ τις ἀναδενδράς ἀπλώνει μετὰ δειλίαις τὰς κληματίδας τῆς ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ, ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας,

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐπὶ τοῦ βουλευτοῦ κ. Πολυζώη Οἰκονομίδη κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ἡ κάτωθι ἐρώτησις, ἀφορῶσα εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

«Διὰ τοὺς κ. κ. Ἐπουργοὺς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ὁ βουλευτὴς Ἀγαθὸς Πολυζώης Οἰκονομίδης ἐρωτᾷ τοὺς Ἐπουργοὺς Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας πότε θὰ ρυθμίσουν ἐπὶ τέλους τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ὅστις εὐρίσκεται εἰς οἰκονομικὴν ἐξαθλίωσιν. Δὲν πρέπει νὰ παρορῶνται αἱ πολῦτοιμοι ὑπηρεσίαι τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ αἱ παλαιαὶ ἱστορικαὶ καὶ αἱ σύγχρονοι».

Ἡς τὰς σταφυλάς τρυγῶσι κοινῶς οἱ ἐρημιῖται τὴν ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως. Καθ' ὄλον δὲ τὸ λοιπὸν διάστημα τοῦ θέρους βρέχουσι τὸ ξηρὸν ἀπὸ τῆς νηστείας στόμα των μὲ ὅσα δροσερὰ λαχανικὰ τοὺς φιλεῖουν οἱ φίλου των ἐκ τῶν Μονῶν καὶ Σκητέων, καὶ ὅσα ὀπωρικὰ, ἰδίως ἀχλάδια, θὰ τοὺς στείλουν ἀπὸ τὴν Μονὴν τοῦ Κωνσταμονίτου, ἔχουσαν ἀφθονίαν τοιούτων· καὶ ὅσα πάλιν ψαρουδάκια θὰ τοὺς δωρήσουν κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς ἀπὸ τὴν Μονὴν τοῦ Ἐσφιγμένου κειμένην ἐπὶ ἀμμόδους ὄρμου καὶ ἔχουσαν γρηῃπον. Ἡ συνήθης τροφή των εἶναι παξιμάδιον καὶ πᾶσταί καὶ ὄσπρια καὶ λάχανα τοῦ κρημοῦ τὸ δὲ ὀπωρικόν των συνήθως τὰ φραγκόσυκα, ἅτινα παράγουσιν αἱ φραγκοσυκαῖ τῶν βράχων.

Παρετήρησα δὲ ὅτι τὸ κλίμα τῶν Κατουνακίων εἶναι ὑγιεινότερον· διότι τὸ μέρος αὐτὸ τὸ πετρῶδες προβάλλον πρὸς τὸν Ἀκράθω εἰς ὕψος μέγιστον ἀερίζεται πανταχόθεν ἀπὸ θαλάσσιον ἀγνότατον ἀέρα· δὲν αἰσθάνεται δὲ κανεὶς ἐδῶ καμμίαν ὑγρασίαν τοῦ δάσους τῶν καστανεῶν, ὧν ὁ ἀπόγαιος εἶναι πολὺ βλαβερότατος εἰς τὴν υγείαν. Τὸν χειμῶνα δέ, ὡς μᾶς εἶπον, εἶναι θερμότερον τὸ μέρος, καὶ καταλληλότερον κατ' ἀκολουθίαν εἰς ἐνοίκησιν τῶν ἐρημιτῶν, οἵτινες ἀπερίσπαστον ζωὴν διάγοντες ἀφιερώνουσιν ἑαυτοὺς εἰς τὸν Θεόν, ὡσὰν μίαν θυσίαν ζωντανήν, ἀναθάλουσαν μόνον μὲ τὴν ἄκραν ἡσυχίαν καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΩΡΑ·Ι·ΤΙΔΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Ἐφημέριον Σιταγρῶν Δράμας. Διὰ νὰ ἐξαγοράσετε ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν ἐκ τῆς διανυθείσης πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. (1930) πρέπει νὰ ὑποβάλετε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. αἰτήσιν, μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ζητήτε τὴν ἐξαγορὰν «τοῦ ἀπαιτούμενου διὰ τὴν συμπλήρωσιν τριακονταπενταετοῦς συμμετοχῆς εἰς τὸ TAKE χρόνου». Εἰς τὴν αἰτήσίῳ σας νὰ ἐπισυνάψετε βεβαίωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐμφαίνεται ὅτι ὑπηρετήσατε ὡς ἐφημέριος ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ σας μέχρι τοῦ 1930. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν θὰ πληρώσητε δι' ἑκάστον μῆνα ἐξαγοραζομένης ὑπηρεσίας ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ 5 ο/ο τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνετε σήμερον.

— **Αίδεσ. Νικόλαον,** Δύνασθε νὰ ἐξέλθετε λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Ἐὰν ἐξαγοράσετε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τριακονταπενταετοῦς συμμετοχῆς εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἡ σύνταξις σας θὰ γίνῃ ὁση καὶ ὁ μισθὸς σας. Ἐφ' ἅπασι θὰ λάβετε περὶ τὰς 16.000 δραχμάς. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν θὰ καταβάλετε ποσὸν 5 ο/ο ἐπὶ τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν οὗς δι' ἑκάστον μῆνα ἐξαγοραζομένης προϋπηρεσίας.

— **Πολύτεκνον Ἱερέα.** Τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν προικοδοτήσιν ἀπόρων κοραθίσων Ἐφημεριῶν τῆς ὑπαίθρου δικαιολογητικά εἶναι τὰ ἑξῆς: α) Αἰτήσεις δεόντως χαρτοσημασμένη καὶ κληρικοσημασμένη. β) Βεβαίωσις τοῦ Μητροπολίτου δεόντως χαρτοσημασμένη καὶ κληρικοσημασμένη περὶ τῆς ἀπορίας τοῦ Ἱερέως καὶ τῆς χρηστότητος καὶ τοῦ ἐναρέτου τῆς συμπευθείσης θυγατρὸς τοῦ Ἐφημερίου. γ) Βεβαίωσιν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, ἔνθα ἡ ἐνορία τοῦ αἰτούντος, ἐμφαίνουσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἐνοριῶν, τὸν ἀριθμὸν κατοίκων τῆς Κοινότητος καὶ ἐὰν ἡ νυμφευθεῖσα θυγάτηρ ἐργάζεται πρὸ τοῦ γάμου τῆς καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐργάζεται μετ' αὐτόν. δ) Ἀντίγραφον Ληξισρχικῆς πράξεως τελέσεως τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἐφημερίου. Πρέπει προσέτι νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς μὴ χορηγήσεως ἐπιδόματος εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς χωρία ἄνω τῶν ἐξακοσίων κατοίκων ἰσχύει. Ὡσαύτως ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος εἶναι ὁ προηγούμενος γάμος τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡσφαλισμένου. Κατὰ τὴν ἀπονομὴν τηρεῖται σειρά προτεραιότητος, ἀναλόγως τελέσεως τοῦ γάμου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πίστις καὶ ζωή. — **Πρωτος. Χρυσοστόμου Γαλαούρη,** Τὸ Πνευματικὸν Φροντιστήριον. — **Χ., Ἀδελφικά Γράμματα.** — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Φιλόθεον Ἀδολεσχίαν» τοῦ **Εὐγενίου Βούλγαρη,** (Μετφρ. **Θεοδ. Σπεράντσα**), — **Βασ. Ἡλιάδη,** Ὁ Νὰς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων εἰς μίαν περιοχὴν τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων. Ἡ ἐπέτειος ἐνδὲς τραγικοῦ σεισμοῦ. — **Πρεσβ. Ἰωάννου Γ. Κωντοῦ,** Ἐνα θαῦμα τῆς Ἀγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Μαρίνης. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Ἐδεργετινὸν» ἢ «Συναγωγὴ ἡθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις **Ἀνθίμου Θεολογίτη.** — **Βασ. Μουστάκη,** Οἱ ἔξ κύκλοι τοῦ Ἱερατικοῦ ἔργου. — **Ἀλεξάνδρου Μωραϊτίδη,** Λειτουργία Ἀσκητῶν. — Εἰδήσεις. — Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶ 1. Ἀθήναι.